

**ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**Факультет обліку та фінансів**  
**Кафедра фінансів, банківської справи та страхування**

Пояснювальна записка  
до кваліфікаційної роботи  
на здобуття ступеня вищої освіти Магістр  
на тему: «Методика складання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» та аналіз  
майнового стану підприємства»

Виконав: здобувач вищої освіти  
за ОПП  
Облік і оподаткування  
спеціальності 071  
ступеня вищої освіти Магістр  
групи 1  
Хімчик Т. Є.  
Керівник: Дорогань-Писаренко Л.  
Рецензент:

**Полтава - 2022 року**

## ЗМІСТ

	ст.
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ СКЛАДАННЯ «БАЛАНСУ (ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН)».....	9
1.1. «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»: будова, зміст, призначення.....	9
1.2. Стан дослідженості проблеми та наукові напрями її вирішення..	17
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА СКЛАДАННЯ «БАЛАНСУ (ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН)» ПІДПРИЄМСТВ .....	24
2.1. Організаційно-правові засади діяльності та облікова політика підприємства .....	24
2.2. Підготовка облікових даних для складання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)».....	28
2.3. Порядок складання активу та пасиву «Балансу (Звіту про фінансовий стан)».....	33
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ МАЙНОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА .....	47
3.1. Фінансово-економічний стан суб'єкта господарювання .....	47
3.2. Аналіз структури та динаміки майна і джерел формування капіталу .....	55
3.3. Оцінювання оборотності та ефективності використання активів і пасивів.....	60
ВИСНОВКИ.....	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	74
ДОДАТКИ.....	82

## ВСТУП

**Актуальність теми.** В умовах воєнного стану ускладнюється діяльність підприємств в Україні. Залишатися економічно-стійким господарюючим суб'єктом та захищатися від руйнівного впливу із боку внутрішніх та зовнішніх явищ стає надзвичайно складно. Загострення ситуації, спричиненої військовими діями, актуалізує значення фінансової інформації, достовірність, оперативність та об'єктивність якої дозволить отримати реальну інформацію про фінансовий стан та фінансові результати діяльності.

У бухгалтерському балансі господарські засоби представлені, з одного боку, за їх видами, складом та функціональною роллю, а з іншого - за джерелами їх формування та цільового призначення. Стан господарських засобів та їх джерел відображається станом на кінець року у вартісній оцінці. Беручи до уваги, що їхнє угруповання та узагальнення в бухгалтерському балансі наводиться і на початок року, можна стверджувати, що стан показників наведено не лише у статистиці, а й у динаміці.

Це значно розширює межі пізнання сутності бухгалтерського балансу, його місця у визначенні фінансової стійкості економічного суб'єкта на ринку товарів, робіт та послуг. Натомість, потенційні інвестори та кредитори вивчають та оцінюють зміст та відносини між окремими групами та підгрупами активу та пасиву балансу, їх взаємозв'язок між собою.

Отже, бухгалтерський баланс є найбільш інформативною формою, що дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Вміння читати баланс - знання змісту кожної його статті, способу її оцінки, участі в діяльності підприємства, зв'язку з іншими статтями, характеристики цих змін для економіки підприємства. Вміння читати бухгалтерський баланс дає можливість: отримати необхідний обсяг інформації про підприємство; визначити ступінь забезпеченості підприємства власними оборотними коштами; встановити, за рахунок яких статей змінилася величина

оборотних коштів; оцінити загальний фінансовий стан підприємства навіть без розрахунків аналітичних показників.

Особливості відображення даних бухгалтерського обліку у фінансовій звітності, зокрема бухгалтерського балансу, дослідження вимог, що пред'являються до показників, були предметом дослідження таких відомих вітчизняних науковців, як Ф.Ф. Бутинця, З.В. Гуцайлюка, З.В. Задорожного, Г.Г. Кірейцева, Я.Д. Крупки, М.В. Кужельного, В.В. Сопка, Є.В. Мниха, П.Я. Хомина та інших.

**Мета та завдання дослідження.** Метою дослідження наукове обґрунтування теоретичне обґрунтування сутності, моніторинг проблематики застосування балансу як елемента методу бухгалтерського обліку і форми звітності. Для досягнення мети в роботі поставлено такі завдання:

- 1) обґрунтування економіко-правової сутності бухгалтерського балансу, аргументація принципів побудови та вимог до інформаційного наповнення;
- 2) аналіз існуючих підходів до визначення теоретичних та організаційних складових процесу складання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» згідно Національних та міжнародних нормативних документів;
- 3) з'ясування структурно-логічних і фінансово-економічних параметрів побудови бухгалтерського балансу;
- 4) вивчення порядку складання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» досліджуваного підприємства;
- 5) оцінка показників фінансового стану діяльності досліджуваного підприємства – ППі ХХХХХХХХ;
- 6) дослідження аналітичних можливостей балансу та методики інтерпретації фінансових коефіцієнтів.
- 7) здійснення аналізу майнового стану досліджуваного підприємства.

**Об'єкт та предмет дослідження.** Об'єктом дослідження процес складання Балансу (Звіту про фінансовий стан) ППі ХХХХХХХХ та аналіз майнового стану. Предметом дослідження комплекс теоретичних, організаційно-методичних положень і практика складання Балансу (Звіту про

фінансовий стан)» та використання його даних для аналізу майнового стану.

**Методи дослідження.** Виконання дослідження кваліфікаційної роботи виконувалося з використанням наступних методів:

а) на етапі спостереження за процесом узагальнення та використання інформації щодо складання та подання балансу зовнішнім та внутрішнім користувачам у ході дослідження було використано індуктивний та дедуктивний метод;

б) вивчення проблематики балансу як елемента методу бухгалтерського обліку і форми звітності, диференціації та інтеграції окремих його елементів виконувалося з використанням діалектичного і системного підходу;

в) для забезпечення дослідження нормативно-правовими та фактографічними джерелами інформації - інформаційне моделювання;

г) при дослідженні фінансового стану досліджуваного суб'єкта, а також стану формування даних фінансової звітності, застосовувались методи: статистичного спостереження та фінансово-економічного аналізу; аналогії та експерименту; поточного групування та узагальнення інформації; графічний і табличний;

д) для формулювання узагальнених висновків на основі системного аналізу і синтезу теорії і практики балансоведення – абстрагування;

е) при розробці пропозицій щодо удосконалення складання та перевірки фінансової звітності використовувався метод причинно-наслідкового зв'язку та абстрагування.

### **Наукова новизна одержаних результатів.**

1) узагальнено основні етапи аналізу майнового стану: активів, основних засобів, дебіторської заборгованості, власного капіталу тощо. Узагальнено можливості використання даних «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» для проведення аналізу фінансового стану підприємства. Отримані результати аналізу даних «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» дозволяють оцінити результативність роботи підприємства. Зроблені висновки дозволить розробити певний перелік заходів для покращання фінансового стану підприємства;

2) узагальнено переваги та недоліки програмного забезпечення у частині подання електронної податкової звітності. Перелік програмного забезпечення не є повним, але якщо проаналізувати наведений перелік переваг та недоліків, то можна зробити висновок, що головним чином електронна звітність економить час, а основним недоліком є технічні неполадки, обмеження у бланках документів та у роботі з ПН. Але за умови високого рівня матеріально-технічного забезпечення підприємства та програмного обслуговування, переваги перевищують її недоліки.

**Практичне значення одержаних результатів** полягає в розробці та наданні рекомендацій щодо удосконалення організації складання Балансу (Звіту про фінансовий стан)» підприємств та аналізу майнового стану підприємства.

**Апробація результатів дослідження.** Основні результати дослідження, що ілюструють його новизну, доповідалися й одержали позитивну оцінку на науково-практичній конференції студентів за результатами проходження виробничих та технологічних практик, Всеукраїнській науково-практичній конференції «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін» (Полтава: ПДАУ, 27 жовтня 2022 р.)

**Публікації.** За результатами дослідження опубліковано наукові праці: 1 тези за результатами Всеукраїнської науково-практичної конференції, 1 тези - науково-практичних конференцій за результатами проходження виробничих та технологічних практик.

## РОЗДІЛ 1

### ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ СКЛАДАННЯ «БАЛАНСУ (ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН)»

#### 1.1. «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»: будова, зміст, призначення

Фінансова звітність - це загальна сукупність відомостей про майнове та фінансове становище господарюючого суб'єкта та про підсумки її господарської діяльності, складені на підставі даних бухгалтерського обліку відповідно до встановлених форм за конкретний звітний період [6].

Форми фінансової звітності є обов'язковим елементом системи бухгалтерського обліку, їх формування є завершальним етапом роботи за певний період.

З точки зору менеджменту господарюючих суб'єктів, інформація фінансової звітності є найкращим джерелом даних для прийняття управлінських рішень у галузі планування, контролю, аналізу та оцінки роботи організації [14].

Головним джерелом даних для зацікавлених користувачів про майновий та фінансовий стан організації є «Баланс (Звіт про фінансовий стан)». Дані «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» говорять про те, чи зможе організація в найкоротший період здійснити взяті на себе зобов'язання перед інвесторами, кредиторами та іншими особами або на неї чекають фінансові проблеми [58].

Категорія «Баланс» означає рівняння двох частин (розділів), наприклад доходів і витрат. Це рівняння часто буває умовним. Так, в натуральних (матеріальних) Балансах надходження може бути більше витрат або менше і тоді Баланс є дефіцитним. Слово "збалансувати" означає зблизити або зробити рівними доходну і видаткову частини. І тільки бухгалтерські Баланси зберігають рівняння своїх частин, хоча бувають як прибуткові, так і збиткові [64].

Баланс підприємств можна класифікувати за різними ознаками (рис. 1.1).

Класифікація балансів	
Вступний	формується на момент державної реєстрації
Поточний	формується протягом функціонування підприємства
Реорганізаційний	формується при ліквідації підприємства, або його розподілі чи об'єднанні
Одиничний	відображає результати діяльності тільки одного підприємства на момент державної реєстрації
Зведений	формується шляхом об'єднання сум, що відображені на окремих статтях одиничних Балансів
Основної діяльності	представляє Баланси юридичних осіб в межах статутної діяльності
Спільної діяльності	формується як окремий Баланс, який складається тим учасником, якому за угодою доручено ведення спільних справ учасників договору про спільну діяльність
Брутто	в валюту включено сальдо як основних, так і регулюючих рахунків.
Нетто	в валюту не включено сальдо регулюючих рахунків
Сальдовий	відображаються тільки залишки за бухгалтерськими рахунками.
Оборотний	оборотна відомість за синтетичними рахунками, де містяться як дані сальдо на початок і кінець звітного періоду, так і обороти за звітний період діяльності
Шаховий	обороты по кожному рахунку наводяться не загальними підсумками, а з зазначенням кореспондуючих рахунків
Підприємства	Баланс юрособи або відокремленого підрозділу, які працюють на принципах самокупності і самофінансування, і який характеризує його активи, капітал і зобов'язання.
Установи	Баланс про виконання кошторисів видатків
Банку	Баланс кредитної установи

Рис. 1.1. Класифікація балансів

Фінзвітність підприємств є основним джерелом інформації про його майно і фінансовий стан, яка необхідна для прийняття дієвих управлінських рішень [15]. Ідентифікацію користувачів інформації бухгалтерського балансу та диференціація їх інформаційних потреб [67] представлено на рис. 1.2.



Рис. 1.2. Ідентифікація користувачів інформації бухгалтерського балансу та їх потреби

Для задоволення потреб зазначених вище користувачів, інформація, яка міститься в Балансі, повинна бути зрозумілою та відповідати певним якісним характеристикам, а саме:

1. Дохідливість. Інформація Балансів повинна бути дохідливою, тобто однозначно тлумачитися за умови, що відповідні користувачі мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті цієї інформації.

2. Доречність. Зміст інформації повинен давати змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому [60].

3. Достовірність. Інформація Балансів не повинна містити помилки та перекозчення, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності.

4. Порівняльність. Інформація Балансів повинна надавати можливість користувачам порівнювати інформацію з Балансу за різні періоди та різних підприємств [63].

У діючій формі «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» (ф. № 1) всі статті активу згруповані у три розділи, а пасиву – у чотири розділи (рис. 1.3).

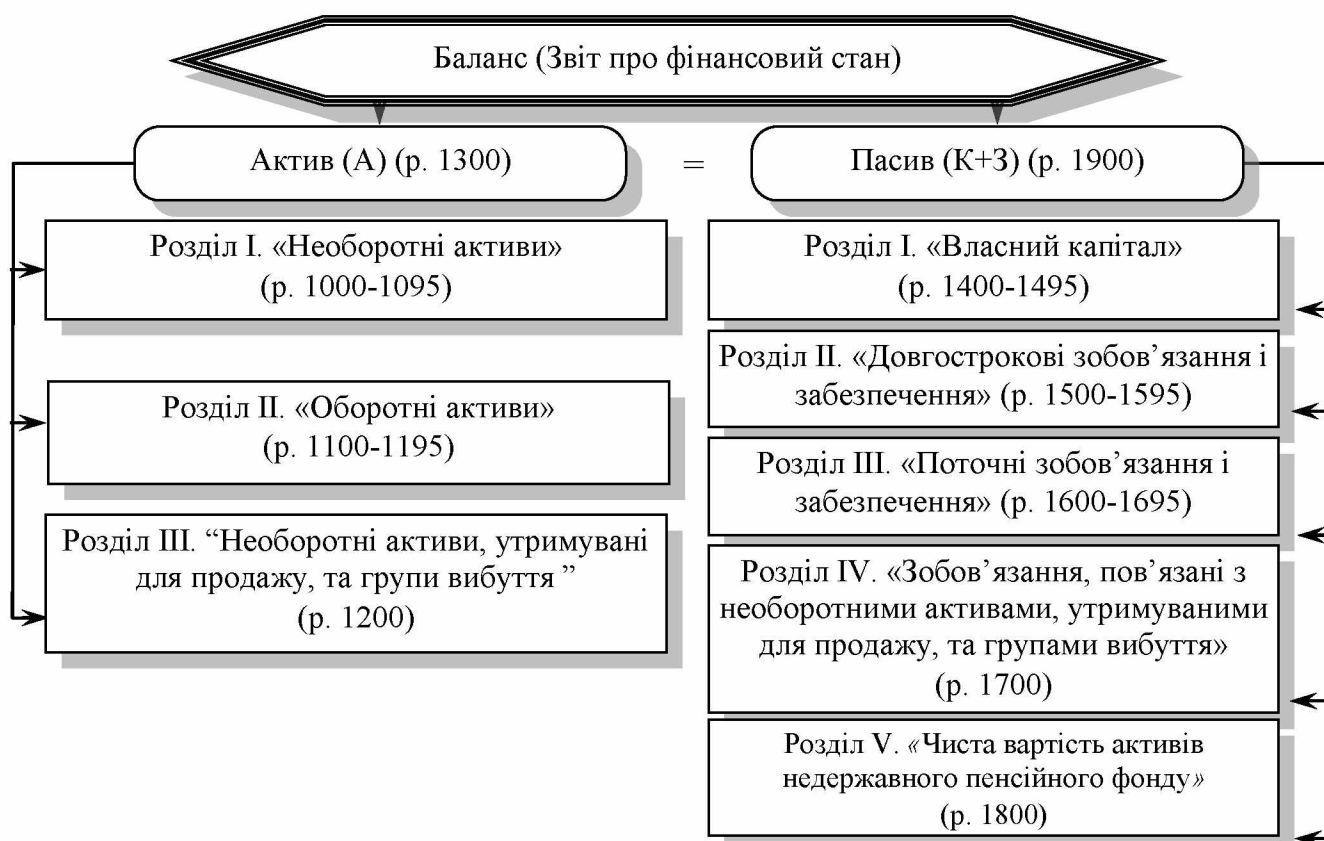


Рис. 1.3. Структура балансу підприємства

Форму Балансу підприємства побудовано таким чином, щоб використовуючи інформацію з балансових рахунків синтетичного обліку, можна було без особливих труднощів його заповнити. Рахунки класів з 1 по 6 використовуються для складання Балансу, рахунки класів з 7 по 9 використовуються для складання Звіту про фінансові результати [22].

Рахунки класів з 1 по 6 називають Балансовими або реальними, а рахунки класів з 7 по 9 – номінальними або тимчасовими (операційними) [22].

Загальний зв'язок рахунків бухгалтерського обліку з формами фінансової звітності наведено на рис. 1.4.

#### РАХУНКИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

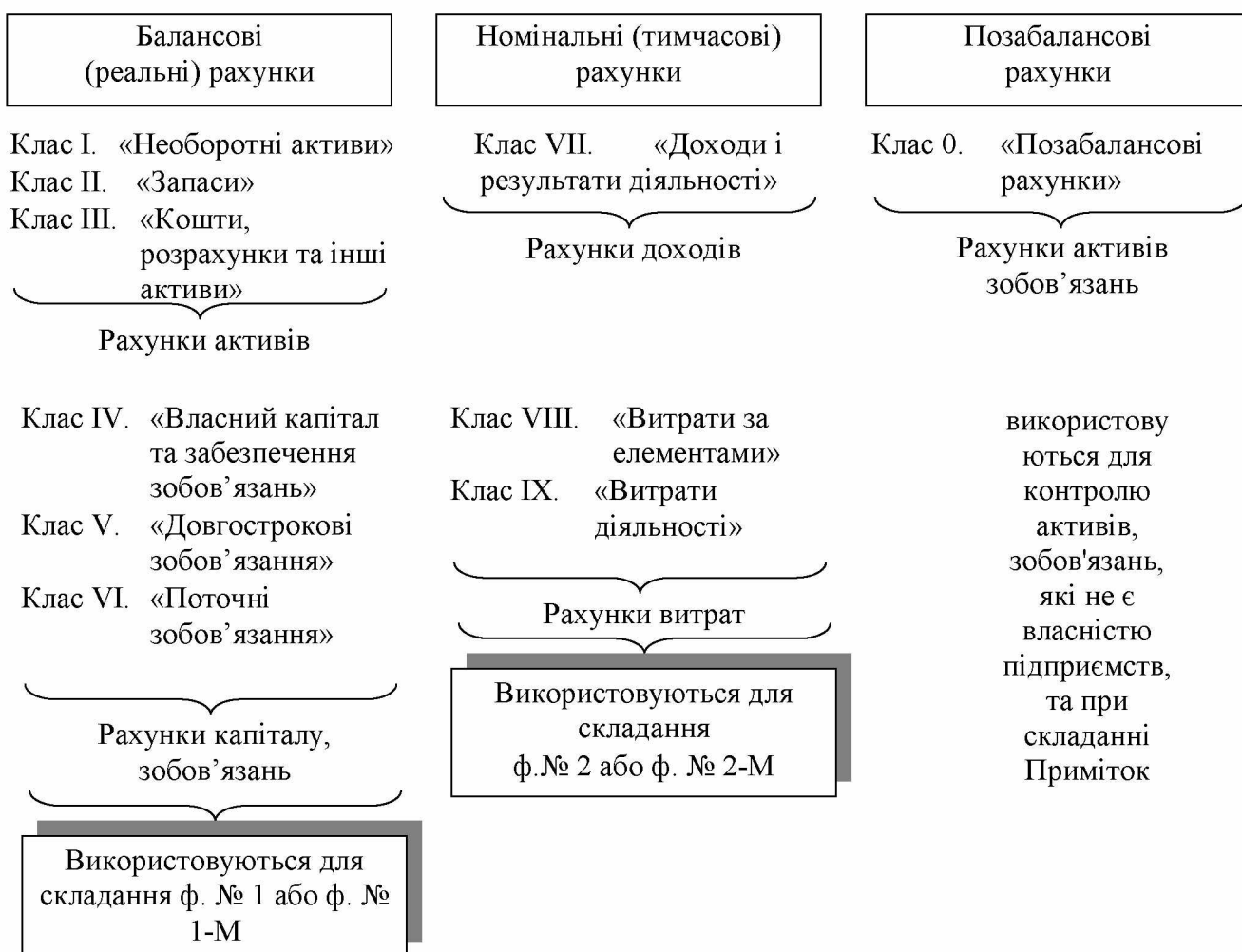


Рис. 1.4. Групування рахунків бухгалтерського обліку за фінансовою звітністю

Бухгалтерський баланс відображає стан засобів (майна) на певну дату. Звісно, в процесі діяльності суб'єктів господарювання здійснюється велика

кількість різноманітних господарських операцій. Під їх впливом відбуваються зміни в структурі активів та пасивів підприємства. Але які б не були господарські операції і які б вони не викликали зміни в балансі, рівність між активом і пасивом завжди зберігається. Таке постійне зберігання рівності в результаті співставлення засобів підприємств з їх джерелами є основним змістом балансового узагальнення [34]. Розглянемо на прикладі, як господарські операції впливають на валюту балансу (табл. 1.1, 1.2).

Таблиця 1.1

**Журнал реєстрації господарських операцій ПАФ «Пролісок» на травень 2022 р.**

Дата	Зміст господарських операцій	Сума, грн
02.05	Отримано в касу з поточного рахунку в банку грошові кошти	18000
18.05	Виплачено з каси підприємства заробітну плату працівникам	16000
22.05	Надійшли товари від постачальника	9000
28.05	Збільшено резервний капітал за рахунок нерозподілених прибутків	6000

Таблиця 1.2

**Вплив господарських операцій на валюту балансу ПАФ «Пролісок»**

Статті балансу	01.05	02.05	18.05	22.05	28.05
<b>Актив</b>					
Товари	5000	5000	5000	14000	14000
Поточний рахунок в банку	20000	2000	2000	2000	2000
Каса	300	18300	2300	2300	2300
Нематеріальні активи	12000	12000	12000	12000	12000
Разом	37300	37300	21300	30300	30300
<b>Пасив</b>					
Резервний капітал	9600	9600	9600	9600	15600
Нерозподілені прибутки	8000	8000	8000	8000	2000
Розрахунки з постачальниками та підрядчиками	1700	1700	1700	10700	10700
Розрахунки за виплатами працівникам	18000	18000	2000	2000	2000
Разом	37300	37300	21300	30300	30300

Отже, підсумки активу і пасиву балансу (валюта балансу) збільшуються або зменшуються лише за умови, коли господарська операція впливає водночас на засоби та їх джерела.

Інші операції викликають перегрупування сум в статтях активу або

пасиву і не змінюють підсумок балансу [64].

Зміни, які відбуваються в балансі під впливом різних типів господарських операцій (рис. 1.5).

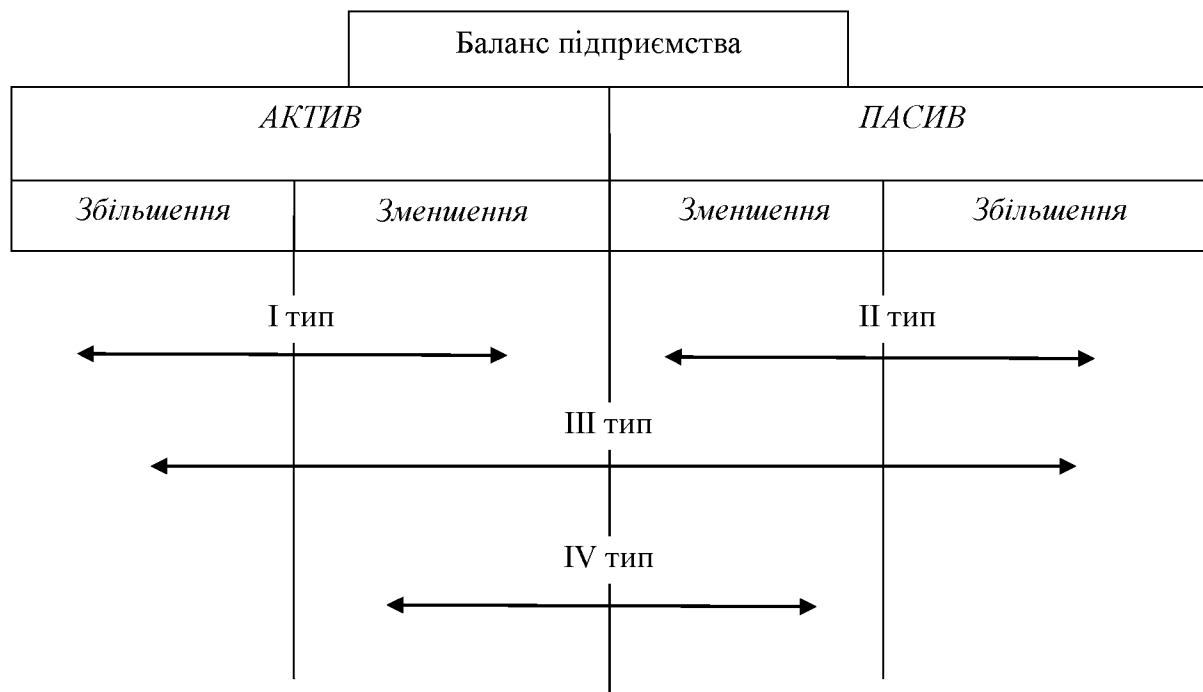


Рис. 1.5. Зміни у балансі під впливом чотирьох типів операцій

Таким чином:

1. Усі господарські операції, що мають місце в діяльності підприємства за характером змін, які вони викликають у балансі, зводиться до чотирьох типів операцій.

2. Кожна господарська операція викликає зміни не менше ніж двох статей балансу, при цьому зберігається рівність активу і пасиву.

3. Підсумок активу і пасиву балансу змінюється тільки тоді, коли господарська операція стосується одночасно засобів і джерел їх утворення.

4. Рівність підсумків активу і пасиву балансу зберігається після будь-якої операції, це відповідає принципу подвійного відображення операцій на рахунках обліку [64].

Розглянемо на прикладі вплив господарських операцій в розрізі типів змін на валюту балансу – табл. 1.3.

### Вплив господарських операцій в розрізі типів змін на валюту балансу

#### ПАФ «Пролісок»

Зміст господарської операції	Вплив на				Тип змін
	Активи	Капітал	Зобов'язання	Валюту балансу	
1. Відпущено зі складу матеріали на виробництво 10000 грн	-+			Не змінюється	I
2. Придбані запасні частини 750 грн	+		+	збільшується	III
3. Придбано паливо для виробництва за рахунок короткострокової позики банку 50000 грн	+		+	збільшується	III
4. З поточного рахунку кошти надійшли в касу 1780 грн	+ -			Не змінюється	I
5. Видано з каси заробітну плату працівникам підприємства 350 грн	-+			Не змінюється	I
6. Погашено з поточного рахунку заборгованість перед постачальниками 8000 грн	-		-	Зменшується	IV
7. Видано з каси готівку підзвітній особі на господарські потреби 150 грн	-+			Не змінюються	I
8. Придбано товари в постачальників 7450 грн	+		+	Збільшується	III
9. Нарахована заробітна плата робітникам основного виробництва 12700	+		+	Збільшується	III
10. За рахунок нерозподіленого прибутку збільшено резервний капітал 6800 грн		+ -		Не змінюється	II

Отже, Баланс - це звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал. Баланс дає можливість визначити склад та структуру майна підприємства, ліквідність та оборотність оборотних засобів, наявність власного і запозиченого капіталу, зміну дебіторської та кредиторської заборгованості та інші показники.

Отримання такої інформації є необхідною умовою для прийняття управлінських рішень, а також для оцінки ефективності майбутніх вкладень капіталу.

## **1.2. Стан дослідженості проблеми та наукові напрями її вирішення**

Трансформація економічного середовища, курс на міжнародну інтеграцію економіки України в Європейський Союз зумовлюють необхідність реформування системи бухгалтерського обліку і звітності. Одним із основних завдань реформування є формування системи законодавчо-нормативного регулювання.

Важливість та актуальність питання нормативного забезпечення складання фінансової звітності пов'язані з створенням необхідних умов формування повної, своєчасної об'єктивної, та релевантної обліково-економічної інформації про фінансовий та майновий стан, кінцеві результати діяльності суб'єктів господарювання [17].

Основною метою регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності законодавчо є забезпечення достовірною та об'єктивною інформацією про фінансовий стан користувачів. Поява економічних категорій та понять, притаманних сучасній економіці, зумовила необхідність вдосконалення нормативного регулювання бухгалтерського обліку нематеріальних активів, інвестиційної нерухомості, землі, власного капіталу, фінансових інвестицій, лізингових операцій, операцій з іноземною валютою тощо [25].

Проте система законодавчо-нормативного регулювання бухгалтерського обліку і звітності зазнала лише поверхових змін і надалі переважно задовольняла лише інформаційні потреби державних органів [20].

Сучасний рівень нормативного регулювання складання фінансової звітності представлено на рис. 1.6.

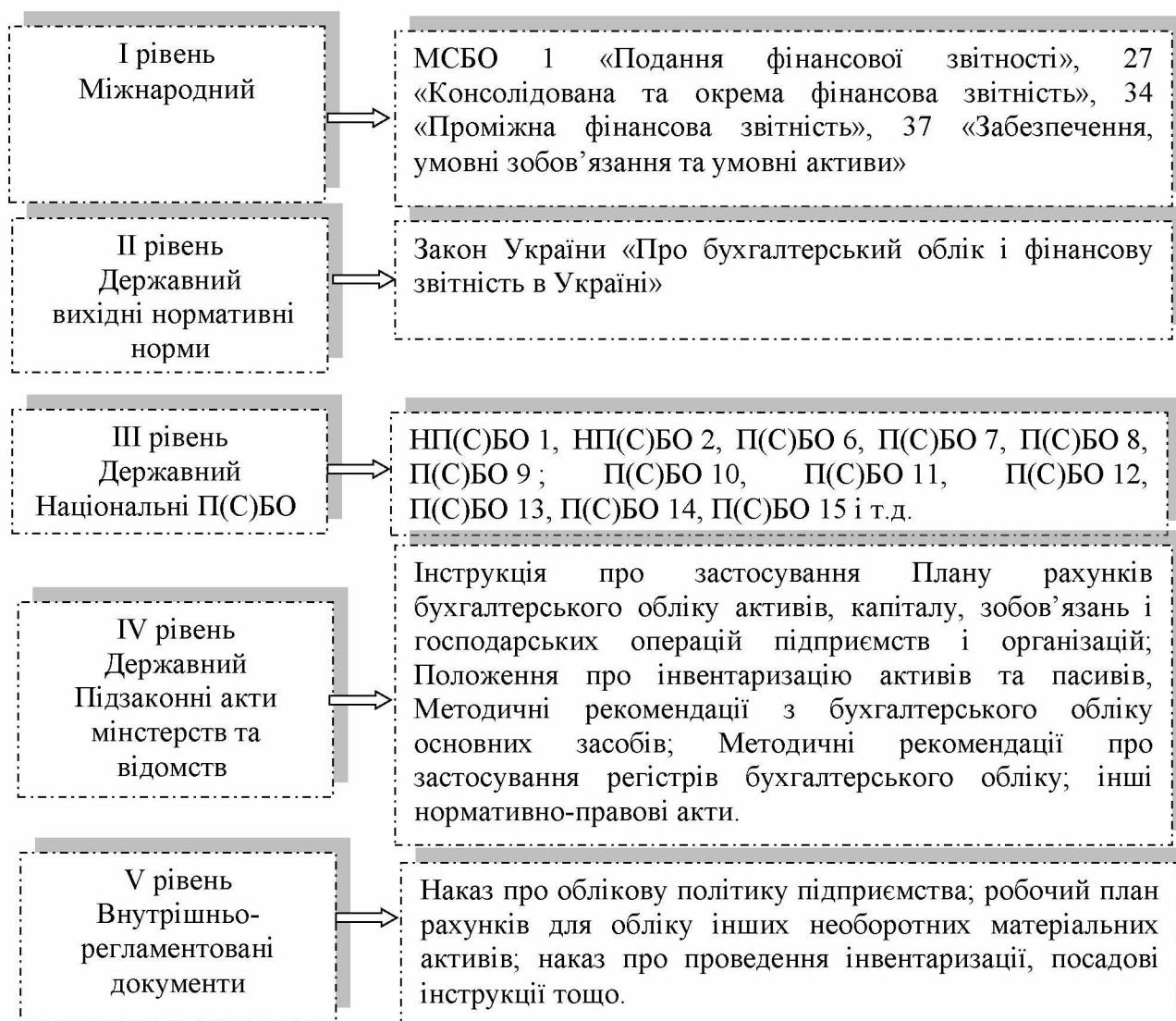


Рис 1.6. Рівні нормативного регулювання складання фінансової звітності

Сьогодні нормативно-правове забезпечення функціонування підприємств у частині фінансової звітності направлено на запозичення міжнародної практики, яка враховується при вдосконаленні та розробці вітчизняних нормативних документів з питань складання звітності.

Законодавче регулювання фінансової звітності в Україні здійснюється з метою: створення єдиних правил складання фінансової звітності, які є обов'язковими для всіх підприємств, гарантують і захищають інтереси користувачів; удосконалення фінансової звітності [37].

Сучасний стан нормативного забезпечення підготовки фінансової звітності свідчить про факти існування неузгодженості підходів до трактування категорії «звітність» та її класифікації. Зокрема, її розглядають як систему

узагальнених і взаємопов'язаних економічних показників, які характеризують виробничу й фінансово-господарську діяльність підприємства за певний період та як елемент бухгалтерського обліку, способом узагальнення і подання інформації про результати діяльності підприємства, оскільки обліковий цикл завершується складанням звітності [20].

Вітчизняні стандарти бухгалтерського обліку надають свободу вибору методів обліку, у зв'язку з чим бухгалтерські записи часто залежать від обраного методу. Вони описують можливі методи, надають рекомендації щодо вибору найбільш вдалого методу для підприємств залежно від специфіки їх діяльності. А бухгалтер обирає необхідні йому проводки відповідно до облікової політики. Таким чином, сьогодні немає чіткого шаблону, до якого бухгалтер міг би підставляти потрібні суми. Відображаючи ту чи іншу операцію, бухгалтер аналізує її економічний зміст, від чого залежить визнання і відображення результату цієї операції у звітності [37].

Тому на нашу думку питання стану дослідження питання дослідження повинно бути, перш за все, пов'язано з вивченням нормативно-правової бази щодо бухгалтерського балансу, результати представлено у табл. 1.4.

*Таблиця 1.4*

**Узагальнення основних елементів правового поля складання «Балансу  
(Звіту про фінансовий стан)»**

Питання, що регулюються	Нормативне джерело	
	Назва	Номер
1	2	3
<b>Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку</b>		
призначення фінзвітів, інформації про поточні та непоточні зобов'язання, визначення інформації, яку потрібно подавати у звіті про фінансовий стан, розкрито порядок розкриття інформації у звіті про зміни у власному капіталі та використання інформації стосовно управління капіталом	1	Подання фінансової звітності
розкрито порядок подання консолідованих фінзвітів, сферу їх застосування, порядок обліку інвестицій у дочірні, спільно контрольовані та асоційовані підприємства в окремих фінзвітах	27	Консолідована та окрема фінансова звітність
Містить зміст та форму проміжного фінзвіту, мінімальні компоненти проміжного фінзвіту, розкриття інформації у річних фінзвітах	34	Проміжна фінансова звітність

1	2	3
визначення забезпечення, юридичного та конструктивного, непередбачуваного зобов'язання, оцінка зобов'язання, взаємозв'язок, використання з	37	Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи
Кодекси України		
Порядок ведення обліку і звітності підприємства (п. 71.1 ст. 71); визначення обов'язку проведення аудиту річної фінансової звітності (у т.ч. консолідованої) господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 % акцій (часток) належать держав (ст. 90); обов'язковість проведення інвентаризації майна для забезпечення достовірності даних бухобліку та звітності, надавати фінзвітність відповідно до вимог закону та їх установчих документів (п. 145.6 ст. 145).	Господарський	
Норми ПКУ визначають, що платник податків зобов'язаний: подавати ..... фінансову звітність (пп. 16.1.5 п. 16.1 ст. 16).	Податковий [41]	
Закони України		
визначає, що достовірність та повнота річної фінансової звітності товариства повинна була підтверджена аудитором (аудиторською фірмою). При цьому обов'язковій аудиторській перевірці річної фінзвітності товариств з річним господарським оборотом менш як 250 н.м. проводиться один раз на три роки (ст. 18)	Про господарські товариства	
визначає положення щодо фінзвітності: ревізійна комісія (ревізор) готує висновок про підтвердження достовірності та повноти даних фінзвітності за певний період (п. 74.2 ст. 74); річна фінзвітність публічного АТ обов'язково перевіряється незалежним аудитором (п. 75.1 ст. 75); за зберігання фінансової звітності відповідальність покладається на голову та на головного бухгалтера (п. 77.2 ст. 77)	Про акціонерні товариства	
визначено підприємства, в яких перевірка річної фінансової звітності є обов'язковою, при цьому форми фінансової звітності мають бути перевірені та оприлюднені на сайті підприємства	Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність	
законодавчо закріплені засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні	Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [53]	
Національні Положення (Стандарти) бухгалтерського обліку		
Загальні питання		
розкрито мету, склад, форми, принципи підготовки фінзвітності, вимоги, які висуваються до її визнання, порядок розкриття елементів фінансової звітності	Загальні вимоги до фінансової звітності	1 [38]
регулює питання складання консолідованої фінзвітності, визначає загальні вимоги до розкриття інформації щодо складання консолідованої фінзвітності	Консолідована фінансова звітність	2

1	2	3
узагальнено правила виправлення помилок, а також внесення змін у фінансовій звітності та порядок їх розкриття	Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах	6
регулюються питання щодо відображення в обліку і звітності придбання інших підприємств та/або об'єднання видів їх діяльності, гудвілу при придбанні та розкриття в загальному інформації про об'єднання підприємств та/або видів їх діяльності	Об'єднання підприємств	19
узагальнено правила порядку коригування на вплив інфляції даних фінзвітності, а також розкриття інформації про коригування у примітках до фінзвітності	Вплив інфляції	22
встановлені зміст та форми № 1-м і № 2-м як складових Фінансового звіту малого підприємництва та № 1-мс і № 2-мс – для суб'єктів малого підприємництва, що подають Спрощений фінансовий звіт	Спрощена фінансова звітність	25
визначано порядок формування інформації звітних сегментів - доходи, витрати, фінрезультати, активи і зобов'язання та її розкриття у фінзвітності.	Фінансова звітність за сегментами	29
Питання в частині окремих об'єктів обліку – ці Положення розкривають засади формування в бухобліку та розкриття у фінансовій звітності інформації про:		
основні засоби (рахунок 10), ІНМА (рахунок 11), незавершені капітальні інвестиції (субрахунки 151, 152, 153)	Основні засоби	7 [42]
нематеріальні активи (рахунок 12) і незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи (субрахунок 154)	Нематеріальні активи	8
запаси (рахунки 20, 22, 25, 26, 28 та інші)	Запаси	9 [43]
дебіторську заборгованість (рахунки 36, 37 та інші)	Дебіторська заборгованість	10 [44]
зобов'язання (рахунки, які відображають довгострокові та поточні зобов'язання)	Зобов'язання	11 [45]
фінансові інвестиції (рахунки 14, 35), операції із спільної діяльності	Фінансові інвестиції	12
фінансові інструменти	Фінансові інструменти	13
оренду необоротних активів	Оренда	14
доходи підприємства (7 клас рахунків)	Дохід	15 [46]
витрати підприємства (8 та 9 клас рахунків)	Витрати	16 [47]
витрати, доходи, активи і зобов'язання з податку на прибуток (рахункт 98, 64, 17, 54 та інші)	Податок на прибуток	17
доходи та витрати, пов'язані з виконанням будівельних контрактів у підрядників	Будівельні контракти	18
про операції пов'язаних сторін	Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін	23

1	2	3
про виплати працівникам у грошовій і не грошовій формах (рахунок 66)	Виплати працівникам	26 [48]
необоротні активи, утримувані для продажу, та групу активів, що належить до вибуття в результаті операції продажу (рахунок 286), а також припинену діяльність	Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність	27
про зменшення корисності активів	Зменшення корисності активів	28
про біологічні активи і про одержані в процесі їх біологічних перетворень додаткові біологічні активи й сільськогосподарську продукцію (рахунки 16, 21, 27 та інші)	Біологічні активи	30
фінансові витрати	Фінансові витрати	31
інвестиційну нерухомість	Інвестиційна нерухомість	32
операції, платіж за якими здійснюється на основі акцій з використанням інструментів власного капіталу та/або коштів (інших активів)	Платіж на основі акцій	34
<b>Інші нормативні документи, що регулюють порядок складання фінзвітності</b>		
порядок організації роботи з первинними документами: створення, прийняття, відображення у бухобліку; регулювання зберігання первинних документів, облікових реєстрів, звітності підприємствами, установами та організаціями незалежно від форм власності	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку	
відображено інформацію про призначення і порядок ведення рахунків бухобліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти діяльності юросіб, які складають фінзвітність	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій	
порядок відображення інформація щодо: кожної групи нематеріальних активів (рахунок 12) і основних засобів (рахунок 10); виправлення помилок, які виникли в попередніх періодах; кожної групи капітальних (рахунок 15) і фінансових інвестицій (рахунки 14, 35); грошових коштів (рахунки 30, 31, 33); забезпечень (рахунок 47); методи оцінки і балансової вартості запасів; переліку суми дебіторської заборгованості, а також методу визначення величини резерву сумнівних боргів; нестач і втрат від псування цінностей; складу і суми витрат.	Примітки до річної фінансової звітності	
Розглядається питання розкриття інформації за статтями фінзвітності - Ф. 1, Ф. 2, Ф. 3, Ф (за двома методами складання), 4Ф	Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності	

1	2	3
регламентовано перевірку порівнянності показників фінансової звітності	Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності	
узагальнено правила та порядок проведення інвентаризації, оформлення її результатів для відображення у фінзвітності	Положення «Про інвентаризацію активів і зобов'язань» [49]	
Внутрішньорегламентований документ		
опис методів оцінок активів і зобов'язань, які використовуватимуться підприємством при складанні фінзвіттів, а також правил облікової політики в розрізі окремих об'єктів та статей обліку	Наказ про облікову політику	

Отже, дані фінансової звітності є фундаментом в управлінні підприємствами, оскільки дозволяє ідифікувати кількісні та якісні показники фінансового стану та приймати рішення в подальшому.

Нормативно-правове регулювання фінансової звітності здійснюється на декількох рівнях. На сьогодні нормативно-правове регулювання фінансової звітності підприємства є далеко не досконалим. В першу чергу це обумовлено низкою практичних проблем. У підсумку реформування бухгалтерського обліку в напрямку гармонізації фінансової та податкової звітності викликає ряд суперечностей через відмінність мети формування звітності, що вимагає відмінної методики формування такої звітності.

## РОЗДІЛ 2

### МЕТОДИКА СКЛАДАННЯ «БАЛАНСУ (ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН)» ПІДПРИЄМСТВ

#### **2.1. Організаційно-правові засади діяльності та облікова політика підприємства**

Сфера діяльності товариства з обмеженою відповідальністю XXXXXXXX (далі - ПП XXXXXXXX) розробка, виробництво, дистриб'юція та продаж алмазного інструменту, пристосувань і верстатів для будівельної галузі. Популярність торгової марки XXXXXXXX пояснюється високою якістю, оптимальними технічними характеристиками інструменту і різноманітним асортиментом, що включає широку лінійку інструмента: алмазні відрізні круги для КШМ по кераміці, для плиткорізів, для різання природного каменю на УШМ і стаціонарному обладнанні, для різання бетону на КШМ, бензорізи та швонарізчики; для різання асфальту на швонарізчиках; фрези алмазні сегментні для КШМ і промислових шліфувальних машин, свердла алмазні для ручних електродрилів та свердлильних установок, пристосування для підвищення ефективності використання алмазного інструменту.

Виробничі потужності підприємства розташовані у м. Полтава, Україна. Згідно державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів, ПП XXXXXXXX відноситься до V класу санітарної класифікації з санітарно-захисною зоною 50 м. В межах санітарно-захисної зони знаходяться інші промислові підприємства.

До замовників продукції підприємства - ПП XXXXXXXX - відноситься широкий спектр, як кінцевих споживачів, так підприємств різних сфер торгівлі та галузей промисловості, серед яких виробництво та обробка кераміки, дорожнє будівництво та інші. Продукція підприємства експортується більш ніж в 30 країн світу.

Функції основних підрозділів (завдання посадових осіб) ПП XXXXXXXX

представлено у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

### Організаційна структура та опис діяльності ПП XXXXXXXXX

Структурні підрозділи/посадові особи	Основні завдання та функції
Генеральний директор, заступник генерального директора з фінансових питань, технічних питань, комерційних питань, маркетингу	Загальне керівництво
Відділ бухгалтерського обліку і звітності	Бухгалтерський та податковий облік
Головний юрисконсультант	Правова робота
Фінансова служба	Організація фінансової діяльності, аналіз фінансово-господарської діяльності, економічне планування
Комерційна служба	Ринково-організаційна, збутова та зовнішньо-економічна діяльність
Відділ маркетингу та реклами	Стимулювання збуту, маркетингова, рекламна та інноваційна діяльність, випробування нової продукції
Провідний інспектор з кадрів, інспектор з охорони праці	Кадри, підготовка кадрів, охорона праці та екологічний менеджмент
Помічник генерального директора з інфраструктури	Господарське обслуговування підприємства, забезпечення охорони та безпеки на підприємстві
Технічна служба	Технологічна підготовка виробництва, розробка та впровадження нових технологічних процесів у виробництво
Відділ забезпечення	Організація закупівель сировини і матеріалів, забезпечення виробництва всіма видами матеріальних ресурсів
Відділ технічного контролю	Вхідний контроль матеріалів, проведення періодичних випробувань
Відділ інформаційних технологій	Інформаційне забезпечення, забезпечення технічного захисту інформації, системне обслуговування, підтримка комп'ютерних мереж
Ремонтно-технічна служба	Ремонтно-технічне обслуговування технологічного обладнання, ремонтно-енергетичні роботи
Виробництво відрізних кругів, інноваційних продуктів, сегментне та механообробне виробництво	Виробництво алмазної продукції
Складське господарство	Організація складської діяльності
Відділ транспорту	Транспортне забезпечення діяльності підприємства
Референт з основної діяльності	Координація внутрішньої управлінської діяльності, документаційне забезпечення підприємства

За 2020 рік середньооблікова чисельність штатних працівників ПП XXXXXXXXX становила 233 особи (в т.ч. 31 жінка). На керівних посадах

перебуває 25 осіб, з них 7 жінок. Середній вік персоналу становить 40 років.

ПП ХХХХХХХХ застосовує широку систему заохочень та стимулювання працівників за успіхи у роботі, які поєднують у собі матеріальні та моральні види мотивації.

На підприємстві діють внутрішні нормативні документи, які є додатками Колективного договору: Положення про оплату праці працівників ПП ХХХХХХХХ, Положення про виплату винагороди працівникам за підсумками роботи підприємства за півріччя/рік, Положення про надання матеріальної допомоги працівникам ПП ХХХХХХХХ, Положення про порядок надання поворотної фінансової допомоги працівникам підприємства.

ПП ХХХХХХХХ одним з перших в Україні отримав сертифікат за міжнародним стандартом ISO 45001:2018 – менеджмент щодо охорони праці та здоров'я. Завдяки цьому стандарту вдалося посилити контроль, попередити можливі небезпеки на робочому місці, проводити постійний процес зниження ризиків для здоров'я працівників, зниження ризиків виникнення аварій. Підприємство відповідально ставиться до виконання своїх обов'язків, як роботодавця, ПП ХХХХХХХХ проводить періодичні атестації робочих місць на відповідність нормативно-правовим актам з охорони праці, що дозволяє надавати працівникам додаткові виплати, відпустки і підтверджувати пільговий стаж для призначення пенсій. За підсумками атестації вживаються заходи на усунення небезпечних і шкідливих для здоров'я виробничих факторів.

Однією з найважливіших цілей ПП ХХХХХХХХ є збереження навколишнього середовища для майбутніх поколінь. Постійно проводяться заходи для зменшення негативного впливу на навколишнє середовище і недопущення випадків аварійних ситуацій. Застосування передових технологій і новітнього устаткування дозволяє мінімізувати негативний вплив на навколишнє середовище. В 2018 році компанія успішно запровадила систему екологічного управління, яка дозволяє одночасно забезпечувати споживачів високоякісною продукцією, сприяє запобіганню ризиків, пов'язаних з впливом

на навколишнє природне середовище, в тому числі аварійним, дозволяє підприємству раціонально використовувати ресурси, уникати витрат і втрат, дотримуватися вимог екологічного законодавства.

Ведення бухгалтерського обліку на підприємстві покладено на відділ бухгалтерського обліку і звітності під керівництвом головного бухгалтера Малої Ірини Валеріївни. На головного бухгалтера покладається відповідальність за дотримання встановлених єдиних методологічних засад бухобліку, своєчасне подання бухгалтерської звітності. Відділ бухгалтерського обліку і звітності складається з 6 чоловік.

На ПП XXXXXXXXX прийнята журнально-ордерна форма обліку. Всі записи в бухгалтерському обліку проводяться на підставі повністю оформлених первинних документів. Тривалість операційного циклу – календарний рік.

Відповідно до вимог Заону України про бухоблік та фінансову звітність, на ПП XXXXXXXXX сформовано Наказ № 1 «Про облікову політику» від 01.01.2020 р., яким затверджено облікову політику підприємства, яка встановлює принципи, методи та процедури, що використовуються для складання фінансової звітності.

## **2.2. Підготовка облікових даних для складання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)»**

ПП XXXXXXXXX, як і всі підприємства та установи, складає фінансову звітність, яка містить повну, правдиву і неупереджену інформацію про стан активів, зобов'язань і капіталу та результати діяльності. Фінансова звітність ПП XXXXXXXXX складається з: «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» станом на 31.12.2021 р. (форма № 1); «Звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за 2021 р. (форма №2), «Звіту про рух грошових коштів (за прямим методом)» за 2021 р. (форма № 3), «Звіт про власний капітал» за 2020 р. (форма №4), «Примітки до річної фінансової звітності» за 2021 р. (форма № 5), Додаток

до приміток «Інформація за сегментами» за 2021 р., Виклад суттєвих облікових політик та інші пояснювальні примітки ПП ХХХХХХХХ за 2021 р.

Фінансова звітність ПП ХХХХХХХХ підготовлена на підставі принципу історичної собівартості з використанням принципу нарахування і представлена в тис. грн. Для забезпечення встановлених законодавчо вимог до інформації головний бухгалтер – організовує і виконує завершальні роботи перед складанням фінансової звітності. Послідовність цих робіт така:

1. Вивчення працівниками відділу бухгалтерського обліку і звітності ПП ХХХХХХХХ діючих нормативно-правових документів, змін і доповнень до нормативних документів, що стосуються змісту, структури і порядку складання та подання фінансової звітності.

2. Підготовка головним бухгалтером наказу по ПП ХХХХХХХХ про інвентаризацію, визначення складу робочих інвентаризаційних комісій, строків проведення і визначення результатів інвентаризацій з відображенням на рахунках бухгалтерського обліку (рис. 2.1).

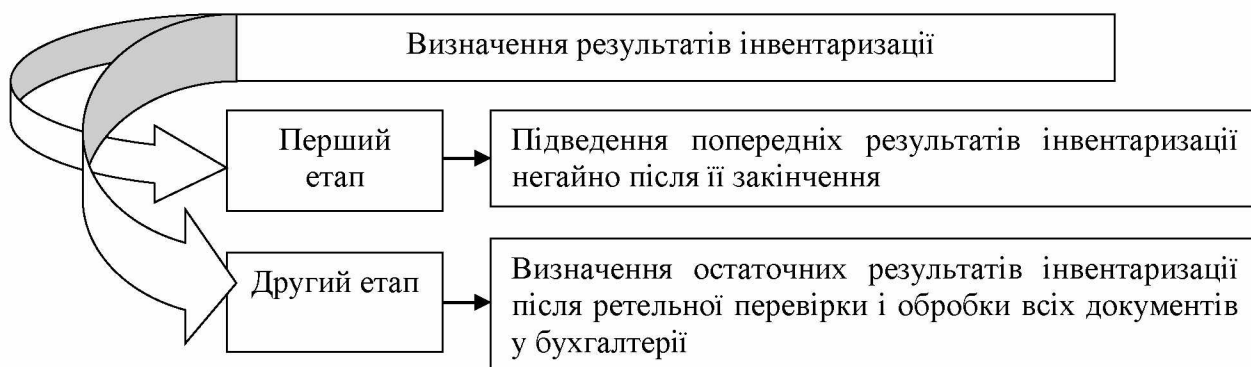


Рис. 2.1. Визначення результатів інвентаризації

При визначенні попередніх результатів інвентаризації може бути встановлено: 1) відповідність фактичних і облікових даних; 2) нестачу – фактичні залишки менші від облікових; 3) надлишки – фактичні залишки більші облікових. Якщо за підсумками інвентаризації будуть виявлені відхилення від даних бухгалтерського обліку, тоді облікові працівники підприємства складають порівнювальні відомості, на підставі яких порівнюють дані інвентаризації з даними бухгалтерського обліку, потім виявляють пересортування і лише після цього визначають кінцеві лишки і недостачі (рис.

2.2).

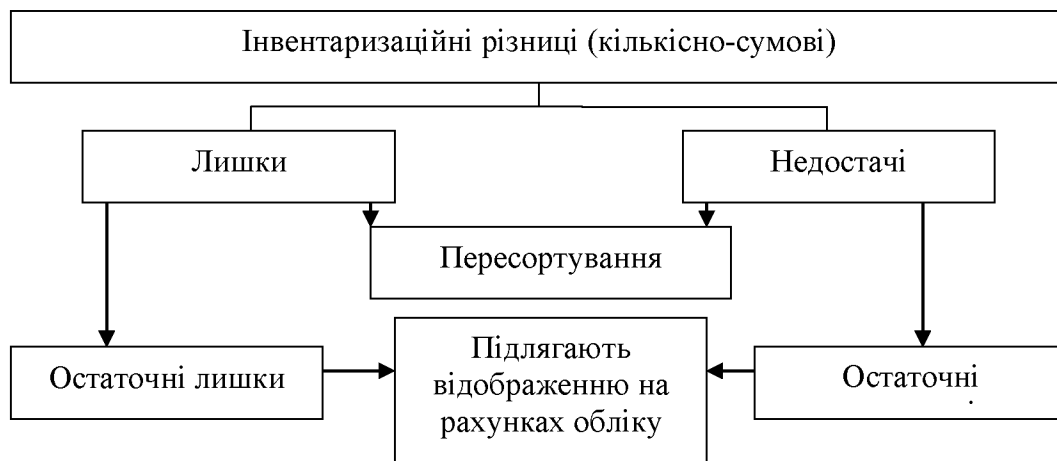


Рис. 2.2. Процес виявлення остаточних результатів

Приклади відображення результатів інвентаризації в обліку розглянемо на прикладах (табл. 2.2 та табл. 2.3).

Таблиця 2.3

### Відображення в обліку ПП XXXXXXXX результатів інвентаризації основних засобів (обладнання цеху інновацій)

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
Відображено нестачу основних засобів – обладнання цеху інновацій		
Відображено нестачу за залишковою вартістю	976	104
Відображено списання зносу обладнання цеху інновацій	131	104
Відображено на позабалансовому рахунку суму нестачі	072	-
Витрати списано на фінрезультат	79	976
Оприбутковано надлишки ОЗ, МНМА		
Зараховано на баланс основний засіб – обладнання цеху інновації - за первісною вартістю	104	746
Відображено суму зносу 746	746	131
Надлишок списано на фінансовий результат	746	79

Таблиця 2.4

### Відображення в обліку результатів інвентаризації запасів

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
Оприбутковано надлишки запасів, виявлених під час інвентаризації	20, 21, 22, 23, 25, 26, 28	719
Відображено нестачі запасів у межах норм природного убутку	947	20, 21, 22, 23, 25, 26, 28

До складання річного звіту обов'язково здійснюється вивірка залишків на

усіх рахунках в банках та вивірка заборгованості за товарними і нетоварними операціями. Для цього головний бухгалтер ПП ХХХХХХХХ складає графік проведення такої вивірки і закріплює для цієї роботи працівників бухгалтерії. Результати вивірок розглядаються керівником підприємства. Відхилення, виявлені в процесі вивірки, повинні бути відображені на рахунках бухгалтерського обліку;

3. Перевірка та уточнення показників періодичної і річної звітності на предмет їх порівнянності.

4. Узгодження доходів і витрат звітного періоду. Однією з умов забезпечення реальності даних є дотримання принципу погодженості доходів і витрат, що відносяться до звітного періоду. Узагальнену модель обліку формування фінансових результатів наведено на рис. 2.3.

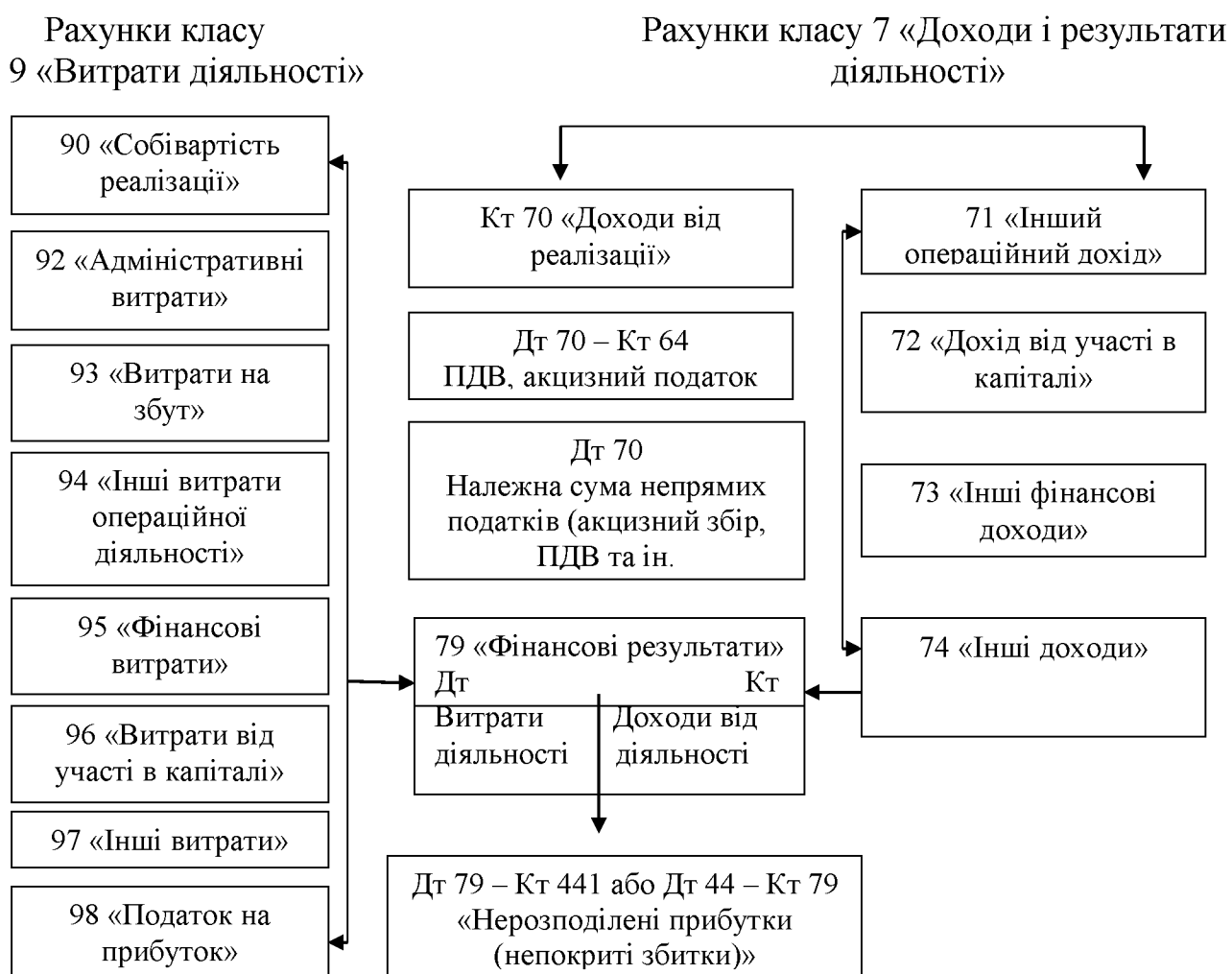


Рис. 2.3. Схема формування і відображення доходів, фінансових результатів на рахунках бухгалтерського обліку

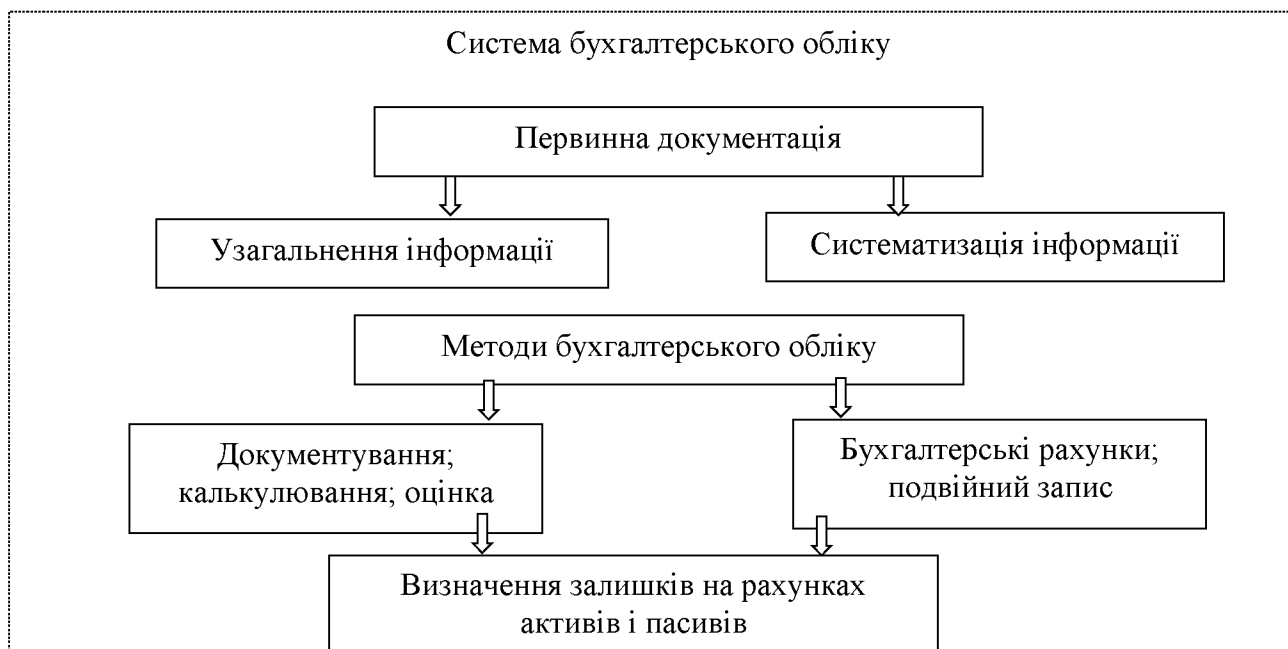
Завершальний етап формування фінзвітності – це, безпосередньо, складання форм фінансової звітності ПП XXXXXXXXX. На цьому етапі:

а) завершують записи на рахунках аналітичного обліку. Для забезпечення достовірності облікових даних та заповнення форм звітності, в необхідних випадках складають оборотні відомості за окремими субрахунками до синтетичних рахунків;

б) завершують записи у Головній книзі, вивіряють дані оборотної відомості за синтетичними рахунками з оборотними відомостями за аналітичними рахунками;

в) формують фінансову звітність за законодавчо встановленими формами;

г) головний бухгалтер детально перевіряє складену фінансову звітність на правильність заповнення усіх рядків Балансу (Звіту про фінансовий стан) та інших форм, та їх взаємоузгодженості. Після цього головний бухгалтер і керівник детально аналізують дані форм фінансової звітності та підписують їх. Увесь цикл бухгалтерського обліку, який безпосередньо включає основні етапи та процедури формування фінансової звітності відобразимо на рис. 2.4.



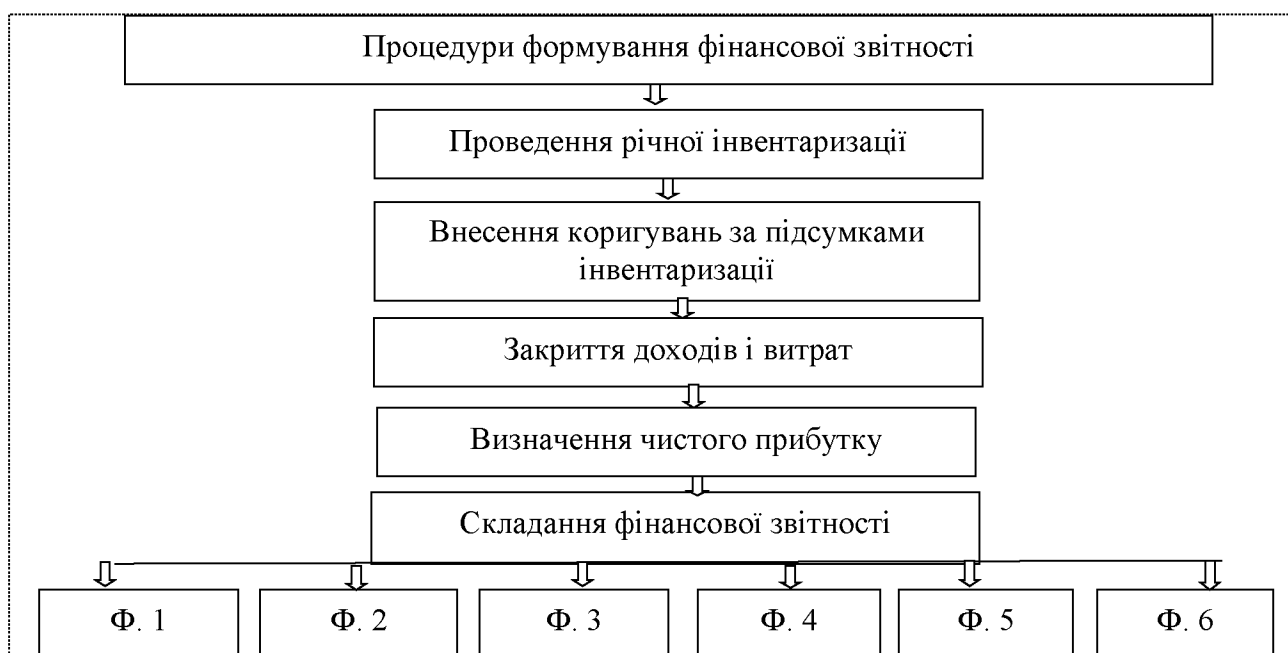


Рис. 2.4. Поетапність процедур процесу формування фінансової звітності  
ПП ХХХХХХХХ

Отже, підготовка та складання річної фінансової звітності ПП ХХХХХХХХ є тривалим і складним обліковим процесом. На етапі формування фінансової звітності бухгалтеру необхідно забезпечити здійснення низки процедур, а саме: визначити залишки на рахунках обліку; провести річну інвентаризацію; закрити рахунки доходів і витрат; визначити чистий прибуток (збиток) підприємства тощо.

### 2.3. Порядок складання активу та пасиву «Балансу (Звіту про фінансовий стан)»

Фінансова звітність ПП ХХХХХХХХ підготовлена виходячи з припущення, що товариство буде проводити свою діяльність на безперервній основі в досяжному майбутньому, що передбачає реалізацію активів та погашення зобов'язань у ході звичайної діяльності. Таке припущення формувалося виходячи з професійного судження керівництва, що врахувало фінансовий стан ПП ХХХХХХХХ, існуючі наміри, заплановану в бюджеті

прибутковість діяльності у майбутньому та доступ до фінансових ресурсів, а також вплив поточної фінансової та економічної ситуації на майбутню діяльність товариства.

Основною формою фінансовою звітності ПП XXXXXXXXX є «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», оскільки його інформація відображає наявність господарських засобів та джерел їх формування у вартісному вимірнику на звітну дату. Для відображення змін цих засобів та їх джерел призначені рахунки (1 – 6 клас). Між бухгалтерським балансом і рахунками існує тісний взаємозв'язок, оскільки вони відображають одні і ті ж господарські засоби та їх джерела.

Баланс традиційно представляється у вигляді двох основних категорій – Актив і Пасив.

Перший розділ активу «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» ПП XXXXXXXXX відображає інформації про активи, які використовуються більше одного року.

Першим видом необоротних активів досліджуваного підприємства є нематеріальні активи (табл. 2.5), у р. 1000 відображається вартість об'єктів, які віднесені до складу нематеріальних активів згідно П(С) БО 8. У підсумок включається залишкова вартість, яка визначається як різниця між первинною вартістю і сумою накопиченої амортизації.

Таблиця 2.3

**Методика формування статті «Нематеріальні активи» I розділу активу балансу ПП XXXXXXXXX (станом на кінець 2021 року)**

Назва статті	Код рядка	Вихідні дані	Сума, тис. грн
Нематеріальні активи	1000 (р. 1001 - р. 1002)		1330
- первинна вартість	1001	Дт 12	2149
Права на комерційні позначення		Дт 123	433
Права на об'єкти промислової власності		Дт 124	52
Інші нематеріальні активи		Дт 127	1664
- накопичена амортизація	1002		819
Права на комерційні позначення		(Кт 133)	150
Права на об'єкти промислової власності			23
Інші нематеріальні активи			646

Незавершені капітальні інвестиції – відображається вартість капітального будівництва, у досліджуваного підприємства це є будівництво складів та інших приміщень для зберігання продукції, матеріальних цінностей тощо. Аналізуючи дані Приміток до фінансової звітності ПП XXXXXXXXX, встановлено, що за 2021 рік відображено витрат на капітальне будівництво (рахунок 151) на суму 1 млн 990 тис.грн, придбано (виготовлено) основних засобів (рахунок 152) на суму 2 млн 797 тис. грн, ІНМА (рахунок 153) – 204 тис. грн, нематеріальних активів (рахунок 154) – 1 млн 224 тис.грн. Таким чином, на кінець 2021 року по рядку 1005 відображено вартість незавершених капітальних інвестицій ПП XXXXXXXXX – 6 млн 215 тис.грн.

Основні засоби - вартість власних та отриманих на умовах оренди основних засобів, інших необоротних матеріальних активів. У р. 1010 наводиться вартість власних і одержаних на умовах фінлізингу об'єктів, які віднесені до складу основних засобів, а також вартість основних засобів, одержаних в довірче управління або на праві господарського ведення або праві оперативного управління. У цьому рядку також наводиться вартість інших необоротних матеріальних активів.

Таблиця 2.3

**Методика формування статті «Основні засоби» І розділу активу балансу  
ПП XXXXXXXXX (станом на кінець 2021 року)**

Назва статті	Код рядка	Вихідні дані	Сума, тис. грн
Основні засоби	1010 (р. 11011 - р. 1012)		152948
- первинна вартість		Дт 10, 11	245550
Земельні ділянки		Дт 101	301
Будинки, споруди (приміщення цехів, складів, адміністративний корпус)		Дт 103	77722
Машини та обладнання (обладнання цехів тощо)		Дт 104	146299
Транспортні засоби (легкові та вантажні автомобілі)	1001	Дт 105	10476
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)		Дт 106	4472
Багаторічні насадження		Дт 108	4
Інші основні засоби		Дт 109	569
Бібліотечні фонди		Дт 111	12
Інші необоротні матеріальні активи		Дт 117	5695
- накопичена амортизація	1002	(Кт 131, 132)	92602
Будинки, споруди (приміщення цехів, складів,			18790

адміністративний корпус)			
Машини та обладнання (обладнання цехів тощо)			60144
Транспортні засоби (легкові та вантажні автомобілі)			5473
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)			2401
Інші основні засоби			99
Інші необоротні матеріальні активи			5695

Отже, по рядку 1011 на кінець 2021 року первісна вартість основних засобів ПП ХХХХХХХХ склала 245 млн 550 тис.грн, накопичена сума амортизації (131, 132 рахунок) – 92 млн 602 тис.грн. Відповідно балансова вартість основних засобів ПП ХХХХХХХХ складає (рядок 1011 – рядок 1012) – 152 млн 948 тис. грн.

Дані фінансової звітності в частині відображення інформації про основні засоби є підставою для формування висновків про функціональний стан, склад, динаміку та структуру основних засобів ПП ХХХХХХХХ (табл. 2.4).

*Таблиця 2.4*

### **Динаміка та структура основних засобів (за первісною вартістю)**

#### **ПП ХХХХХХХХ за 2019 – 2021рр.**

Вид основних засобів	2019 р.		2020 р.		2021 р.		Зміни 2021 р. до 2019 р. (+;-)	
	сума, тис. грн	у % до суми	сума, тис. грн	у % до суми	сума, тис. грн	у % до суми	суми, тис. грн	у %
1. Земельні ділянки	301	0,2	301	0,2	301	0,1	-	х
2. Будинки та споруди	44004	31,3	61620	33,3	77722	31,7	+33718	+76,6
3. Машини та обладнання	83186	59,1	105819	57,2	146299	59,6	+63113	+75,9
4. Транспортні засоби	6360	4,5	9537	5,2	10476	4,3	+4116	+64,7
5. Інструменти, прилади, інвентар	3649	2,6	3835	2,1	4472	1,8	+823	+22,6
6. Багаторічні насадження	13	0,0	4	0,0	4	0,0	-9	-69,2
7. Інші основні засоби	282	0,2	405	0,2	569	0,2	+287	У 2 р.
8. Бібліотечні фонди	12	0,0	12	0,0	12	0,0	-	х
9. Інші необоротні матеріальні активи	2859	2,0	3572	1,9	5695	2,3	+2836	+99,2
Всього	140666	100	185105	100	245550	100	+104884	+74,6

За даними табл. 2.4 первісна вартість основних засобів ХХХХХХХХ збільшилася у 2021 р. порівняно з 2019 р. на 104 млн. 884 тис. грн.,

або на 74,6% за рахунок наступних складових: вартості будинків та споруд на 33 млн 718 тис. грн. або на 76,6%, машин та обладнання на 63 млн. 113 тис. грн., або на 75,9 %, транспортних засобів на 4 млн. 116 тис. грн., або на 64,7%, інструментів, приладів та інвентарю на 823 тис. грн., або на 22,6%, інших основних засобів на 287 тис. грн, або у 2 рази, інших необоротних матеріальних активів на 2 млн. 836 тис. грн., або на 99,2 %. У структурі основних засобів XXXXXXXX протягом досліджуваних років переважає частка машин та обладнання, зокрема станом на кінець 2021 р. – 59,6 %, що на 0,5 пункти більше порівняно з 2019 роком.

У статті «Довгострокові фінансові інвестиції» XXXXXXXX станом на 31.12.2021 р. балансова вартість фінансових інвестицій. Довгострокові фінансові інвестиції XXXXXXXX: обліковуються по рядку 1030 та формується на підставі даних Дт 141.

По рядку 1040 протягом 2019 – 2021 рр. обліковується сума довгострокової дебіторської заборгованості XXXXXXXX (рахунки 181, 182, 183). Станом на 2021 рік ця сума склала 4 млн 371 тис. грн.

У статті «Відстрочені податкові активи» XXXXXXXX відображає сума податку на прибуток, що підлягає відшкодуванню в наступних періодах, що визначається відповідно до П(С)БО 17. Зокрема, станом на 31.12.2021 р. сума поточного податку на прибуток склала 40 млн 729 тис. грн., сума відстрочених податкових активів (рахунок 17) – 3 млн 693 тис. грн.

Наступний розділ містить інформацію про оборотні активи ПП XXXXXXXX. Він складається за залишками по рахунках 2 і 3 класу рахунків.

*Таблиця 2.5*

### **Методика формування статті «Запаси» II розділу активу балансу**

#### **ПП XXXXXXXX (станом на кінець 2021 року)**

Назва статті	Код рядка	Вихідні дані	Сума, тис. грн
Запаси	1100 (в т.ч. 1102, 1103, 1104)	Дт 20, 22, 23, 25 - 28 (за винятком Дт 286)	137424
Сировина і матеріали	1101	201	71810
Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби	1101	202	2984

Паливо	1101	203	78
Будівельні матеріали	1101	205	6
Запасні частини	1101	207	752
МШП	1101	22	7673
Незавершене виробництво	1102	23	6796
Готова продукція	1103	26	40927
Товари	1104	28	6398

Отже, рядок 1100 «Запаси» відображає інформацію про виробничі запаси (залишок по рахунку 20), незавершене виробництво (залишок по рахунку 23), готову продукцію (залишок по рахунках 26). Запаси відображається вартість запасів, призначених для використання в ході нормального операційного циклу. Зокрема, для здійснення діяльності досліджуване підприємство придбавало в 2021 р. запасні частини, будівельні матеріали, паливо-мастильні-матеріали, наведемо приклад деяких з них: антигель, антифриз Universal (10кг), MAINTAIN FRICOFIN 5L D302005P, бензин А-92, А-95, вода дистильована, засіб для змащування та покриття деталей (200мл) Multifunktion, змазка GREASE-GARD EP2/0.4, констолін, жирове мастило, масло вакуумне Suniso (1л), мастило Castrol 10w40, мастило моторне 5W40, AGRIFARM MOT 15W40 205, мастило моторне напівсинтетичне Neste Premium 5W40 API SL/CF (4л), мастило трансмісійне YUKOIL TAp-15 B (5л), олива компресора Fuchs Renolin HD 30, олива M10Г2К, очисник та захист електроконтактів Elektrik (250мл), рідина гальмівна БСК, смазка EP 0,4 кг, солідол Агрінол Ж-2 (0,8кг), суміш мастильна 47197, тосол NordWay-40, NRG-40, Plazma Optimal -30, кан. 10 кг, синій Фреон R134 а San Mei, фреон R-134А, циатим -201 6548 (0,8кг), циклогексан.

Використавши дані розділу «Виробничі запаси» Приміток до фінансової звітності ПП XXXXXXXXX, проаналізуємо їх динаміку та структуру (табл. 2.6).

## Динаміка та структура запасів ПП XXXXXXXXX за 2019 – 2021 рр.

Види запасів	2019 р.		2020 р.		2021 р.		Відхилення (+;-) 2021 р. до 2019 р.	
	сума, тис. грн.	у % до суми	сума, тис. грн.	у % до суми	сума, тис. грн.	у % до суми	суми, тис. грн	у %
А	1	2	3	4	5	6	7	8
1. Сировина і матеріали	33608	37,8	39110	47,8	71810	52,3	+38202	У 2,1 р.
2. Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби	1849	2,1	2201	2,7	2984	2,2	+1135	+61,4
3. Паливо	37	0,0	51	0,1	78	0,1	+41	У 2,1 р.
4. Будматеріали	11	0,0	12	0,0	6	0,0	-5	-45,5
5. Запасні частини	433	0,5	721	0,9	752	0,5	+319	+73,7
6. МШП	4882	5,5	4984	6,1	7673	5,6	+2791	+57,2
7. Незавершене виробництво	2034	2,3	4296	5,3	6796	4,9	+4762	У 3,3 р.
8. Готова продукція	44458	50,0	28724	35,1	40927	29,8	-3531	-7,9
9. Товари	1525	1,7	1671	2,0	6398	4,7	+4873	У 4,2 р.
Всього	88837	100	81770	100	137424	100	+48587	+54,7

Аналіз динаміки, складу та структури виробничих запасів ПП XXXXXXXXX показав, що їх вартість у 2021 році порівняно з 2019 роком збільшилась на 48 млн. 587 тис. грн. або на 54,7 % за рахунок вартості: сировини і матеріалів на 38 млн. 202 тис. грн., або у 2,1 рази, комплектуючих напівфабрикатів на 1 млн 135 тис. грн, або на 61,4 %, палива на 41 тис. грн, або у 2,1 рази, запчастин на 319 тис. грн., або на 73,7%, МШП на 2 млн 791 тис. грн, або на 57,2 %, незавершених виробництв на 4 млн. 762 тис. грн., або у 3,3 рази, товарів на 4 млн 873 тис. грн, або у 4,2 рази.

У структурі запасів ПП XXXXXXXXX на кінець 2021 року переважає питома сировини і матеріалів – 52,3 %.

Важливою складовою оборотних активів ПП XXXXXXXXX є дебіторська заборгованість - табл. 2.7. та табл. 2.8.

**Методика формування інформації про дебіторську заборгованість у II розділі активу балансу ПП XXXXXXXX (станом на кінець 2021 року)**

Назва статті	Код рядка	Вихідні дані	Сума, тис. грн
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125*	Дт 36 - Кт 38 і Дт 34	137424
*заборгованість покупців або замовників за мінусом резерву сумнівних боргів			
Дебіторська заборгованість по розрахунках:			
- по виданих авансах	1130	Дт 371, 641*	18068
*у частині авансового внеску по податку на прибуток у випадках, передбачених законодавством			
- з бюджетом	1135	Дт 641, 642	6912
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	Дт 373, 685	43
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	Дт 63, 65, 66, 68, 372, 374, 375, 376, 377	2881

Таблиця 2.8

**Динаміка та структура дебіторської заборгованості**

**ПП XXXXXXXX за 2019 - 2021 рр. (станом на кінець року)**

Види дебіторської заборгованості	2019 р.		2020 р.		2021 р.		Відхилення (+;-) 2021 р. до 2019 р.	
	сума, тис. грн	у % до суми	сума, тис. грн	у % до суми	сума, тис. грн	у % до суми	суми, тис. грн	у %
Довгострокова дебіторська заборгованість	2012	2,8	1635	1,7	4371	3,0	+2359	У 2,2 р.
Дебіторська заборгованість за продукцію	58904	81,3	73169	74,8	114733	78,0	+55829	+94,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками:								
За виданими авансами	9166	12,6	18563	19,0	18068	12,3	+8902	+97,1
З бюджетом	718	1,0	2874	2,9	6912	4,7	+6194	У 9,6 р.
З нарахованих доходів	567	0,8	44	0,0	43	0,0	-524	-92,4
Інша поточна дебіторська заборгованість	1110	1,5	1485	1,5	2881	2,0	+1771	У 2,6 р.
Всього	72477	100,0	97770	100,0	147008	100,0	+74531	У 2 р.

Аналіз табл. 2.8 показав, що сума дебіторської заборгованості ПП XXXXXXXX у 2021 році порівняно з 2019 роком збільшилась на 74 млн. 531 тис. грн. або у 2 рази, за рахунок суми іншої поточної дебіторської

заборгованості, яка зросла на 1 млн. 771 тис. грн., або у 2,6 рази, за розрахунками з бюджетом, що збільшилися на 6 млн. 194 тис. грн., або у 9,6 рази та за виданими авансами, що зросли на 8 млн. 902 тис. грн., або на 97,1%. Збільшення також відмічено по сумі довгострокової дебіторської заборгованості на 2 млн. 359 тис. грн. або у 2,2 рази.

Збільшення відмічено по заборгованості за продукцію ПП XXXXXXXXX на 55 млн. 829 тис. грн., або на 94,8%.

У структурі дебіторської заборгованості за 2019 – 2021 рр. переважає частка заборгованості за продукцію – 81,3%, 74,8% та 78%.

Гроші та їх еквіваленти відображаються готівка в касі підприємства, гроші на поточному рахунку в національній валюті. Зокрема, на кінець 2021 року у ПП XXXXXXXXX залишок грошових коштів на поточному рахунку в банку (рахунок 311, 312) – 68 млн 90 тис. грн та інших рахунках в банку (рахунок 313, 314, 33) – 99 млн 314 тис. грн.

В пасиві показуються джерела засобів, вкладених в активи, тобто відображається яким чином здійснюється фінансування активів.

Одним з головним елементів «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» є сума власного капіталу (рядки 1400 - 1495) – табл. 2.9.

Таблиця 2.9

**Методика формування розділу «Власний капітал» пасиву балансу  
ПП XXXXXXXXX (станом на кінець 2021 року)**

Назва статті	Код рядка	Вихідні дані	Сума, тис. грн
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	Кт 40, 41	30
Додатковий капітал	1410	Кт 421, 422, 424, 425	35
Резервний капітал	1415	Кт 43	442
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	Кт 441 або (Дт 442)	636274
Всього по розділу 1	1495	(р. 1400 + р. 1410 + р. 1415 ± 1420)	636781

Отже, власний капітал ПП XXXXXXXXX на 31.12.2021 р. становить 636 млн 781 тис. грн. Зареєстрований капітал ПП XXXXXXXXX - зафіксована в засновницьких документах сума статутного капіталу, яка формується

відповідно до законодавства.

Скоригований залишок нерозподіленого прибутку на початок року становив 459 млн 499 тис. грн. Зміни у нерозподіленому прибутку пов'язані з отриманням за 2021 рік прибутку у сумі 206 млн 755 тис. грн та виплатою дивідентів в сумі 30000 грн. Залишок додаткового та резервного капіталу протягом 2021 року не змінювався та станом на 31.12.2021 р. становить відповідно 35 тис. грн та 442 тис. грн.

Друга складова пасиву досліджуваного підприємства представлена поточними зобов'язаннями - табл. 2.11.

Таблиця 2.11

**Методика формування розділу «Поточні зобов'язання і забезпечення» пасиву балансу ПП XXXXXXXXX (станом на кінець 2021 року)**

Назва статті	Код рядка	Вихідні дані	Сума, тис. грн
Поточна кредиторська заборгованість:			
- за товари, роботи, послуги	1615	Кт 63	6752
- по розрахунках з бюджетом	1620	Кт 641, 642	11593
- зокрема по податку на прибуток	1621	Кт 641 (за аналітичними розрізами)	10319
- розрахункам по страхуванню	1625	Кт 65	1285
- розрахункам по оплаті праці	1630	Кт 66	5152
Поточна кредиторська заборгованість за отриманими авансами	1635	Кт 681	761
Поточні забезпечення	1660	Кт 47 (у частини забезпечень, які планується використовувати протягом 12 місяців з дати складання балансу)	6930
Інші поточні зобов'язання	1690	Кт 36, 372, 373, 376, 377, 643, 644, 68	1129
Всього по розділу III	1695	р. 1615 + р. 1620 + р. 1625 + р. 1630 + р. 1635 + р. 1660 + р. 1690	33602

Зобов'язання за розрахунками з бюджетом відображається заборгованість ПП XXXXXXXXX за податками та зборами. ПП XXXXXXXXX є платником як загальнодержавних, так і місцевих податків, веде окремий облік, в якому відбувається групування інформації про базу оподаткування, визначення показників усіх форм податкової звітності. 20.05.1998 р. товариство взято на

облік як платник податків (№ 3012) у Головному Управлінні ДПС у Полтавській області, ідентифікаційний номер 44057192.

ПП ХХХХХХХХ перебуває на загальній системі оподаткування, тобто сплачує податок на прибуток. Розрахунки за податками і платежами у ПП ХХХХХХХХ відображаються за Дт 64 (відповідні субрахунки другого та третього класів) Кт 311. Витрати на сплату ПДВ склали у 2021 р. – 1 млн 231 тис. грн, податку на прибуток відповідно 36 млн 297 тис. грн., інших податків та зборів відповідно 22 млн 404 тис. грн.

Заборгованість за розрахунками з оплати праці відображається заборгованість досліджуваного підприємства за нарахованою, але ще не сплаченою сумою оплати праці. Інші поточні зобов'язання відображають суму заборгованості кредиторам, яка не включена до інших її статей.

Витрачання на оплату праці працівникам склали у 2019 році 54 млн 893 тис. грн, у 2020 році – 59 млн 103 тис. грн, у 2021 році – 78 млн 863 тис. грн (Дт 66 Кт 31), єдиного соціального внеску у 2019 р. 14 млн 667 тис. грн, у 2020 році – 16 млн 81 тис. грн, у 2021 році – 203 млн 760 тис. грн. (Дт 65 Кт 31).

Проведений аналіз динаміки суми поточної заборгованості ПП ХХХХХХХХ показав, що у 2021 р. порівняно з 2019 р. сума поточних зобов'язань збільшилась на 12 млн. 101 тис. грн. або на 90%. У складі поточних зобов'язань підвищення відмічено по таких складових: сумі заборгованості за товари, роботи та послуги на 3 млн. 491 тис. грн. або у 2,1 рази, за розрахунками з бюджетом на 4 млн. 622 тис. грн., або на 66,3%. Збільшення також відмічено за розрахунками за страхуванням на 731 тис. грн. або у 2,3 рази, за розрахунками з оплати праці на 2 млн. 537 тис. грн., або на 97% та одержаними авансами на 720 тис. грн., або у 18,6 рази. Аналізуючи структуру поточної заборгованості ПП ХХХХХХХХ, можна зробити висновок, що протягом досліджуваних років переважає частка заборгованості за розрахунками з бюджетом – відповідно 51,9%, 46,3% та 45,4%.

Загальні вимоги до фінансової звітності викладено в однойменному НП(С)БО 1. Звітність подається у Державну службу статистики України, м.

Полтава (номер органу 37507880), взяття на облік досліджуваного підприємства відбулося 16 червня 1999 року.

Регламентована звітність, у тому числі й «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», подається до державних органів, у форматі, що затверджений наказом ДПАУ «Про затвердження формату (стандарту) електронного документа звітності платників податків» №0 351 від 19.08.2005 р. у файли з розширенням XML. Даний сервіс активізується при натисканні на опції «Вивантаження» - «Вивантажити в xml».

Подання електронної податкової звітності для платників податків має свої переваги та недоліки. До переваг можна віднести економію часу, наявність додаткових можливостей програмного забезпечення, постійне оновлення, контроль стану та якості здачі звітності, доступна вартість програми, формування електронного архіву тощо. Натомість недоліки пов'язані з оплатою послуг інтернету, перебої з роботою інтернету або програмного забезпечення, формуванням масиву електронних документів, які необхідні у разі перевірки, робота з ключами АЦСК. Подання податкової електронної звітності розпочинається з придбання сертифікатів і вибору програмного забезпечення. Ринок програмного забезпечення на сьогодні досить різноманітний.

У ПП XXXXXXXXX для формування та подання фінансової звітності використовується «М.Е.Дос». Для створення, обробки, збереження та подачі фінансової звітності, і зокрема, форми №0 1 «Балансу» до контролюючих органів телекомунікаційними засобами, у програмі «М.Е.Дос» передбачено модуль «Реєстр звітів».

Перед початком створення форми фінансового звіту обирається звітний період, а із загальної групи «Бланки» необхідний бланк, шляхом вибору опції «Створити». Бланк звіту після відкриття автоматично заповнюється даними із ідентифікаційної картки реквізитів ПП XXXXXXXXX.

Після заповнення документу його перевіряють шляхом обрання опції «Наступні дії» - «Перевірити звіт» (рис. 2.5).

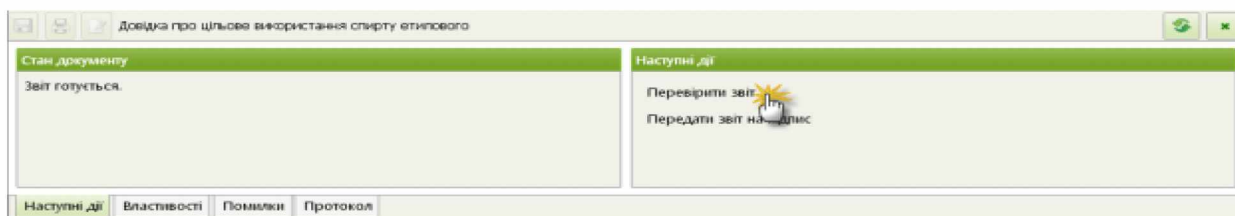


Рис. 2.5. Порядок перевірки створеного звіту

У разі виявлення програмою «М.Е.Дос» помилок, на екран червоним кольором відсвітяться поля, що підлягають корегування, а на вкладці «Помилки» виводиться перелік рекомендацій щодо їх виправлення. Після виправлення звіт перевіряється повторно підписів, зокрема у ПП XXXXXXXXX: меню «Адміністрування» – «Параметри системи» – «Підпис». Звіт підписується із опції «Наступні дії» – «Передати звіт на підпис» – «Підпис» – тип підпису «Бухгалтер-Керівник-Ппечатка», шляхом введення паролю у відповідне поле секретного ключа. Підписати документи можна тільки із вкладки «Наступні дії» як у відкритому документі, так і з реєстру (рис. 2.6).

Після підписання документів їх передають до контролюючих органів, шляхом обрання опції «Подати у контролюючий орган». Як результат у меню «Протокол», з'явиться запис про відправку. У разі прийняття звіту контролюючими органами, генерується відповідь у вигляді «Повідомлення про прийом документу» та «Квитанція з результатами обробки звіту», що надходять у «М.Е.Дос» як звичайна вхідна кореспонденція.

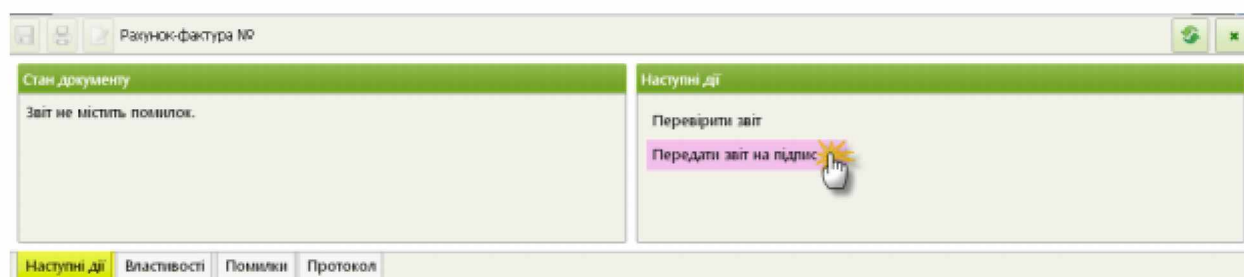


Рис. 2.6. Порядок передачі звіту на підпис

При наявності відповідей «М.Е.Дос-Online» повідомить про це (рис. 2.7).

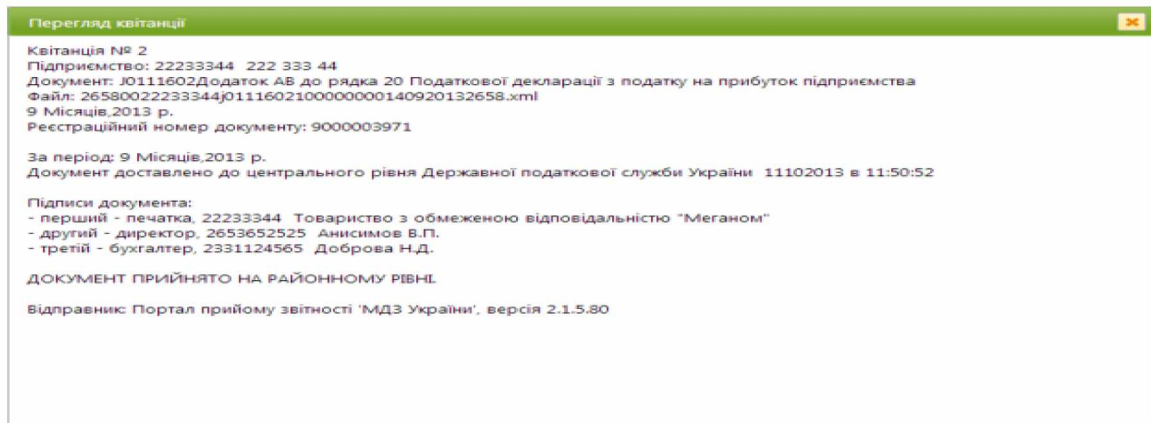


Рис. 2.7. Форма «Квитанція з результатами обробки звіту»

Файли «Повідомлення» та «Квитанції» прикріплюються до документу, що відправляється. Вміст прийнятих «Повідомлення» та «Квитанції» можна переглянути на панелі вкладок документу у вкладці «Протокол», де з'являються записи «Повідомлення» та «Квитанція №1» відповідно.

Узагальнюючи вище викладене, можна зробити висновок, що автоматизація подання звітності уможливорює істотно полегшити працю бухгалтера, підвищити оперативність та точність облікової інформації, уможливорює здійснювати економічний та фінансовий аналіз роботи підприємства та пошуку резервів щодо підвищення ефективності цієї роботи. Наразі використання програмного продукту «1 С: Підприємство 8.3», забезпечує найбільш повний спектр можливостей для ведення обліку.

## РОЗДІЛ 3

### АНАЛІЗ МАЙНОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

#### 3.1. Фінансово-економічний стан суб'єкта господарювання

Використовуючи дані фінансової звітності – «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» та «Звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за 2018 – 2020 рр. ПП ХХХХХХХХ проведемо оцінку фінансового стану, а саме аналіз:

- складу, динаміки та структури доходів і витрат діяльності;
- складу, динаміки та структури джерел формування капіталу;
- складу, динаміки та структури дебіторської та кредиторської заборгованості;
- показників ліквідності та платоспроможності;
- ліквідності балансу тощо.

Як було зазначено в попередньому розділі, доходи ПП ХХХХХХХХ отримує від основного виду діяльності – це виробництво та реалізація абразивної продукції для фізичних і юридичних осіб. Крім того, доходи ПП ХХХХХХХХ отримані в ході іншої операційної діяльності (реалізація виробничих запасів, надання в оренду основних засобів, від безоплатно отриманих виробничих запасів та інші). Доходи є важливим показником для визначення прибутковості, а отже і рентабельності діяльності.

Для аналізу динаміки, складу та структури доходів діяльності ПП ХХХХХХХХ використано I розділ «Звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за 2018 – 2020 рр. (табл. 3.1).

В цілому у динаміці досліджуваних років доходи ПП ХХХХХХХХ збільшились у 2021 році порівняно з 2019 роком на 257 млн. 629 тис. грн. або на 68,6%. у 2021 році 90,3% доходів становить чистий дохід від основної операційної діяльності (товарів, робіт, послуг), 5,1% – доходи від іншої операційної діяльності, 4,6% - дохід від фінансової діяльності.

## Структура і динаміка доходів ПП XXXXXXXXX за 2019 - 2021 рр.

Види доходів	2019 р.		2020 р.		2021 р.		Відхилення 2021 р. (+,-) до 2019 р.	
	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	абсо- лютне, тис. грн	відносне, %
Чистий дохід від основної операційної діяльності	340772	90,7	377964	87,8	571750	90,3	230978	67,8
Інші операційні доходи	15595	4,2	33812	7,9	32123	5,1	16528	106,0
Фінансові доходи	19138	5,1	18862	4,4	29329	4,6	10191	53,3
Інші доходи	93	0,0	16	0,0	25	0,0	-68	-73,1
Усього	375598	100,0	430654	100,0	633227	100,0	257629	68,6

Отже, за період 2019 - 2021 рр. сума доходів від основної операційної діяльності зросла на 230 млн. 978 тис. грн. або на 67,8%. ПП XXXXXXXXX наростила обсяги реалізації продукції як на внутрішньому ринку України, та і за кордон, при цьому основний обсяг реалізації продукції та послуг підприємства припадає на ринок ЗЕД (рис. 3.1).

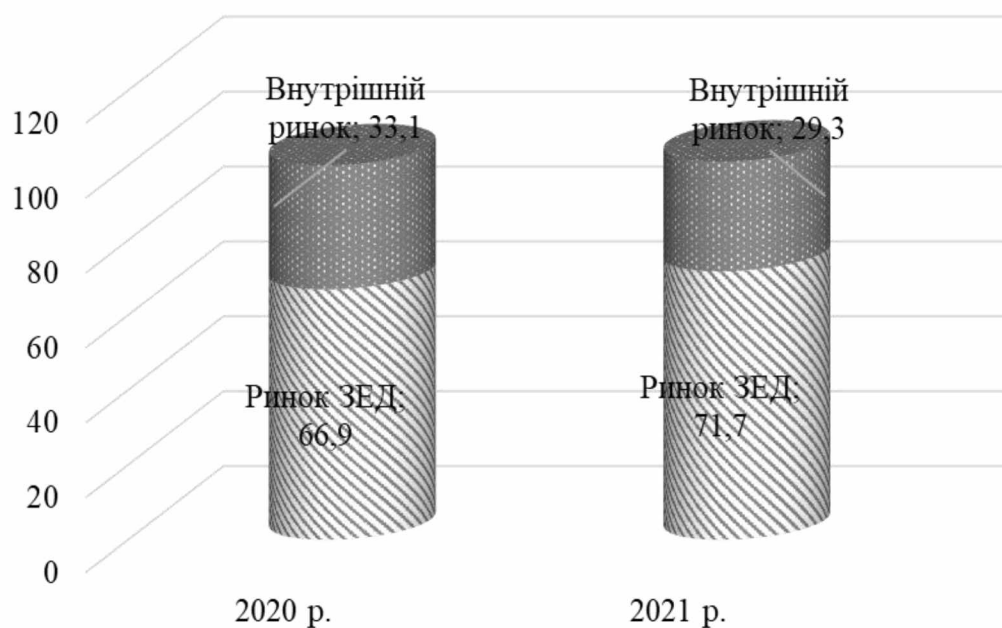


Рис. 3.1. Зміна структури доходів від реалізації продукції та послуг ПП XXXXXXXXX за період 2020 – 2021 рр., %

Основний приріст продажів продукції у 2021 році забезпечили: «Круги 1A1R» (67,7 %); «Сегментні диски 1A1RSS» (38,9%), «Свердла» (38,8%).

Доходи від іншої операційної діяльності характеризуються підвищенням на 16 млн. 528 тис. грн., або у 2,1 рази. До складу інших операційних доходів у 2021 році включені: дохід від купівлі інвалюти – 291 тис. грн, від реалізації оборотних активів – 4 млн 982 тис.грн, від операційної оренди активів – 26 млн 525 тис. грн, від операційної курсової різниці – 26 млн 525 тис. грн, відшкодування раніше списаних активів – 29 тис. грн, від безоплатно отриманих активів – 16 тис. грн, інші операційні доходи – 246 тис. грн.

Дохід від фінансової діяльності, які представлені відсотками банку нарахованими на строковий депозит, збільшився на 10 млн. 191 тис. грн., або на 53,3%. Дохід від інвестиційної діяльності зменшився на 68 тис. грн., або на 73,1%.

Використавши дані ф. № 2 Звіт про фінансові результати проаналізуємо у табл. 3.2 динаміку та структуру витрат та відрахувань ПП XXXXXXXXX.

Таблиця 3.2

### Динаміка та структура витрат і відрахувань

#### ПП XXXXXXXXX за 2019 - 2021 рр.

Види витрат і відрахувань	2019 р.		2020 р.		2021 р.		Відхилення (+;-) 2021 р. до 2019 р.	
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн.	у % до під- сумку	суми, тис. грн	у %
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	197510	69,6	220746	73,1	305483	71,8	+107973	+54,7
Адміністративні витрати	12501	4,4	12940	4,3	16661	3,9	+4160	+33,3
Витрати на збут	13571	4,8	13739	4,5	18124	4,3	+4553	+33,5
Інші операційні витрати	41178	14,5	28288	9,4	43665	10,3	+2487	+6,0
Фінансові витрати	514	0,2	112	0,0	757	0,2	+243	+47,3
Інші витрати	242	0,1	556	0,2	110	0,0	-132	-54,5
Втрати з податку на прибуток	18332	6,5	25661	8,5	40729	9,6	+22397	У 2,2 р.
Усього витрат	283848	100,0	302042	100,0	425529	100,0	+141681	+49,9

Аналіз витрат ПП XXXXXXXXX показав, що у 2021 р. порівняно з 2019 р. їх сума збільшилась на 141 млн. 681 тис. грн. або на 49,9%. Зросла сума собівартості реалізації продукції (товарів, робіт та послуг) на 107 млн. 973 тис. грн. або на 54,7%. Збільшилась сума адміністративних витрат на 4 млн. 160 тис. грн., або на 33,3%, витрат на збут на 4 млн. 553 тис. грн., або на 33,5%. Сума інших операційних витрат зросла на 2 млн. 487 тис. грн., або на 6%. До суми операційних витрат ПП XXXXXXXXX у 2021 році включено: витрати на купівлю-продаж інвалюти – 765 тис. грн, собівартість реалізованих виробничих запасів – 3 млн 712 тис. грн, втрати від операційної курсової різниці – 36 млн 173 тис. грн, визнані штрафи, пені, неустойки – 5 тис. грн, лікарняні за рахунок підприємства – 911 тис. грн, матеріальні допомоги, подарунки – 1 млн 423 тис. грн, нарахування ЄСВ – 58 тис. грн, япДВ, наорахований за перевищення бази оподаткування над фактичною ціною постачання – 153 тис. грн, невиробниче використання матеріалів – 371 тис. грн, амортизація невиробничих основних засобів – 91 тис. грн, списання податкового кредиту з ПДВ – 3 тис. грн.

Також відмічено зростання по сумі втрат від фінансової діяльності на 243 тис. грн., або на 47,3%, у 2021 році фінансові витрати включають дисконтування довгострокової дебіторської заборгованості. Знизилася сума втрат від інвестиційної діяльності на 132 тис. грн. або на 54,5% та сума витрат з податку на прибуток на 22 млн. 397 тис. грн., або у 2,2 рази.

Аналіз майна ПП XXXXXXXXX за 2019 – 2021 рр. починається з аналізу складу, структури та динаміки загального капіталу (табл. 3.3).

Аналіз майнового стану показав, що у 2021 році вартість майна ПП XXXXXXXXX порівняно з 2019 роком зросла на 287 млн. 442 тис. грн. або на 75,1%. Вартість необоротних активів, яка представлена основними засобами, збільшилась на 71 млн. 438 тис. грн., або на 47,4%.

Вартість оборотних активів ПП XXXXXXXXX збільшилась у 2021 році порівняно з 2019 роком на 216 млн. 4 тис. грн., або на 93%. Зростання відмічено у вартості запасів на 48 млн. 587 тис. грн., або на 54,7% які представлені виробничими запасами, незавершеним виробництвом та готовою

продукцією та товарами.

Таблиця 3.3

**Динаміка та структура майна ПП XXXXXXXXX за 2019 - 2021 рр.  
(станом на кінець року)**

Види активів	2019 р.		2020 р.		2021 р.		Відхилення (+;-) 2021 р. до 2019 р	
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	у %
Майно – всього	382941	100,0	481871	100,0	670383	100,0	+287442	+75,1
1. Необоротні активи	150595	39,3	173844	36,1	222033	33,1	+71438	+47,4
1.1. Основні засоби	79904	20,9	110754	23,0	152948	22,8	+73044	+91,4
2. Оборотні активи	232346	60,7	308027	63,9	448350	66,9	+216004	+93,0
2.1. Запаси	88837	23,2	81770	17,0	137424	20,5	+48587	+54,7
2.1.1. Виробничі запаси	40820	10,7	47079	9,8	83303	12,4	+42483	У 2 р.
2.1.2. Незавершене виробництво	2034	0,5	4296	0,9	6796	1,0	+4762	У 3,3 р.
2.1.3. Готова продукція та товари	45983	12,0	30395	6,3	47325	7,1	+1342	+2,9
2.2. Поточна дебіторська заборгованість	70465	18,4	96135	20,0	142637	21,3	+72172	У 2 р.
2.3. Грошові кошти	72959	19,1	130031	27,0	167993	25,1	+95034	У 2,3 р.
2.4. Витрати майбутніх періодів	57	0,0	52	0,0	56	0,0	-1	-1,8
2.5 Інші оборотні активи	28	0,0	39	0,0	240	0,0	+212	У 8,6 р.

Підвищення відмічено по вартості поточної дебіторської заборгованості на 72 млн. 172 тис. грн., або у 2 рази. Також зростання відмічено по вартості грошових коштів та поточних фінансових інвестицій на 95 млн. 34 тис. грн., або 2,3 рази. Вартість інших оборотних активів збільшилась на 212 тис. грн., або у 8,6 рази. Зменшилась вартість витрат майбутніх періодів на 1 тис. грн. або на 1,8%.

У структурі майна ПП XXXXXXXXX за 2019-2021 рр. переважає питома вага оборотних активів – 60,7%, 63,9% та 66,9%.

Динаміка та структура джерел формування капіталу ПП XXXXXXXXX відображено у табл. 3.4.

Таблиця 3.4

**Динаміка та структура джерел формування капіталу  
ПП XXXXXXXXX за 2019 – 2021 рр. (станом на кінець року)**

Види пасивів	2019 р.		2020 р.		2021 р.		Відхилення (+;-) 2021 р. до 2019 р	
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	у %
Капітал – всього	382941	100,0	481871	100,0	670383	100	+287442	+75,1
1. Власний капітал	363212	94,8	460006	95,5	636781	95,0	+273569	+75,3
1.1. Зареєстрований (пайовий) капітал	30	0,0	30	0,0	30	0,0	X	X
1.2. Нерозподілений прибуток	362705	94,7	459499	95,4	636274	94,9	+273569	+75,4
2. Зобов'язання і забезпечення	19729	5,2	21865	4,5	33602	5,0	+13873	+70,3
2.1. Поточні зобов'язання і забезпечення	19729	5,2	21865	4,5	33602	5,0	+13873	+70,3
2.1.1. Поточна кредиторська заборгованість	13442	3,5	15019	3,1	25543	3,8	+12101	+90,0

Аналіз даних табл. 3.4 показав, що загальна сума капіталу досліджуваного підприємства у 2021 р. збільшилась порівняно з 2019 р. на 287 млн. 569 тис. грн. або на 75,3%, за рахунок зареєстрованого капіталу та нерозподіленого прибутку.

Сума зобов'язань та забезпечень ПП XXXXXXXXX у 2021 році порівняно з 2019 роком збільшилась на 13 млн. 873 тис. грн., або на 70,3% за рахунок суми поточних зобов'язань та забезпечень, які представлені поточною кредиторською заборгованістю.

У структурі пасивів ПП XXXXXXXXX протягом 2019 – 2021 рр. переважає питома вага власного капіталу підприємства – 94,8%, 95,5% та 95%.

Проведемо аналіз показників структури джерел формування капіталу ПП XXXXXXXXX, використовуючи дані табл. 3.5.

**Показники структури джерел формування капіталу****ПП XXXXXXXXX за 2019 - 2021 рр.**

Показники	Нормативне значення	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Відхилення (+; -) 2021 р. до 2019 р.
Коефіцієнт автономії	>0,5	0,948	0,955	0,950	+0,001
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	<0,5	0,052	0,045	0,050	-0,001
Коефіцієнт фінансового ризику	<1	0,054	0,048	0,053	-0,002
Коефіцієнт фінансової стабільності	>1	18,410	21,038	18,951	+0,541

Результати виконаних розрахунків свідчать про високий рівень фінансової стійкості ПП XXXXXXXXX за показниками структури джерел формування капіталу. Так, значення коефіцієнта автономії вказує на те, що на кінець звітного року частка власного капіталу у валюті балансу становить 95%, це на 0,001 пункт більше порівняно з 2019 роком. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу зменшився відповідно з 0,052 до 0,050, що свідчить про підвищення рівня фінансової незалежності підприємства від кредиторів.

Позитивними також є показники фінансового ризику та фінансової стабільності. Зокрема, коефіцієнт фінансового ризику знизився з 0,054 у 2019 році до 0,053 у 2021, при нормативі <1.

Коефіцієнт фінансової стабільності протягом 2021 року є вище нормативного – на 17,951 пункти.

В цілому, можна зробити висновок, що показники структури капіталу є вище нормативного значення та свідчать про те, що ПП XXXXXXXXX є фінансово стійкий фінансовий стан та є незалежним від кредиторів.

Використаємо дані табл. 3.6 для оцінки платоспроможності ПП XXXXXXXXX систему показників, які мають назву коефіцієнтів ліквідності.

Станом на 2021 рік коефіцієнт абсолютної ліквідності ПП XXXXXXXXX є вище нормативного на 4,799 пункти, тобто використавши грошові кошти підприємства мало змогу погасити поточні зобов'язання (на 1 грн поточних

зобов'язань у 2021 році припадало 4,99 грн. грошових коштів, що на 1,30 грн більше порівняно з 2019 роком).

Таблиця 3.6

### Показники оцінки ліквідності та платоспроможності

#### ПП ХХХХХХХХ за 2019 – 2020 рр.

Показники	Норматив- не значення	Роки			Відхилення (+,-) 2021 р. до 2019 р.
		2019	2020	2021	
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0,2	3,698	5,947	4,999	+1,301
Проміжний коефіцієнт покриття	>0,7	7,271	10,346	9,252	+1,980
Загальний коефіцієнт покриття	$\geq 1,5$	11,777	14,088	13,343	+1,566
Коефіцієнт платоспроможності	$\geq 0,1$	3,698	5,947	4,999	+1,301
Коефіцієнт критичної ліквідності	$\geq 0,8$	9,605	11,738	10,662	+1,057

Проміжний коефіцієнт покриття ПП ХХХХХХХХ є вище нормативного у 2019 році – на 6,571 пункти (у 10,4 рази), у 2021 році на 8,552 пункти (у 13,2 пункти). Розрахований показник показав, що відповідно на 1 грн поточних зобов'язань ПП ХХХХХХХХ припадало відповідно до 2021 року 9,25 грн. (при нормативі  $\geq 0,7$ ), що на 1,98 грн більше порівняно з 2019 роком.

Загальний коефіцієнт покриття ПП ХХХХХХХХ є вище нормативного протягом досліджуваних – 2019 - 2021 рр. На 1 грн. поточних зобов'язань у 2019 році припадає 11,78 грн. оборотних активів, тоді як у 2021 р. - 13,34 грн. оборотних активів підприємства (при нормативі  $\geq 1,5$ ), що на 1,57 більше порівняно з базовим роком. Допоміжні показники ліквідності та платоспроможності мають позитивну динаміку до збільшення.

В цілому, можна зробити висновок, що показники структури капіталу є вище нормативного значення та свідчать про те, що ПП ХХХХХХХХ є фінансово стійкий фінансовий стан та є незалежним від кредиторів. Показники ліквідності є вище нормативного, що характеризує фінансовий стан ПП ХХХХХХХХ як ліквідний і платоспроможний.

### 3.2. Аналіз структури та динаміки майна і джерел формування капіталу

Основні завдання аналізу використання майна підприємства є: визначення рівня забезпеченості основними та оборотними засобами; відповідність складу, структури, рівня основних та оборотних засобів потребам виробничого процесу; оцінка ефективності використання ресурсів підприємства; встановлення резервів підвищення ефективності роботи підприємства. Відтак, майновий стан суб'єкта господарювання визначає сукупність економічних показників, що відображають наявність і використання його ресурсів, а також реальні й потенційні фінансові можливості.

З урахуванням поділу видів майна за класифікаційними ознаками проаналізуємо склад, структуру та динаміку активів балансу ПП XXXXXXXXX, використавши форму № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».

Таблиця 3.7

#### Склад, структуру та динаміку активів балансу ПП XXXXXXXXX за 2019 – 2021 рр. (станом на кінець року)

Вид майна (активів)	2019 р.		2020 р.		2021 р.		Відхилення (+;-) 2021 р. до 2019 р	
	сума, тис. грн	у % до суми	сума, тис. грн	у % до суми	сума, тис. грн	у % до суми	суми, тис. грн	у %
За характером участі у господарському процесі та швидкості обороту								
Необоротні	150595	39,3	173844	36,1	222033	33,1	+71438	+47,4
Оборотні	232346	60,7	308027	63,9	448350	66,9	+216004	+93,0
Усього	382941	100	481871	100	670383	100	+287442	+75,1
За формою функціонування								
Матеріальні	187983	49,1	200377	41,6	296587	44,3	+108604	+57,8
Нематеріальні	1017	0,3	1170	0,2	1330	0,2	+313	+30,8
Фінансові	193856	50,6	280233	58,2	372170	55,5	+178314	+92,0
Усього	382856	100	481780	100	670087	100	+287231	+75,0
За чутливістю до інфляційних процесів								
Монетарні	143424	43,3	226166	53,0	310630	51,2	+167206	У 2,2 р.
Немонетарні	187983	56,7	200377	47,0	296587	48,8	+108604	+57,8
Усього	331407	100	426543	100	607217	100,0	+275810	+83,2
За рівнем ліквідності								
Високоліквідні	72959	19,1	130031	27,0	167993	25,1	+95034	У 2,3 р.
Середньоліквідні	70493	18,4	96174	20,0	142877	21,3	+72384	У 2 р.
Низьколіквідні	88837	23,2	81770	16,9	137424	20,5	+48587	+54,7
Важколіквідні	150652	39,3	173896	36,1	222089	33,1	+71437	+47,4
Усього	382941	100	481871	100	670383	100	+287442	+75,1

Отже, загальна вартість активів ПП XXXXXXXXX збільшилася на 287 млн. 442 тис. грн., або на 75,1%. Аналіз складу, структури та динаміки активів в розрізі класифікаційних ознак показав:

- за характером участі у господарському процесі та швидкості обороту активи поділяють на необоротні та оборотні, при цьому вартість необоротних зросла у 2021 році порівняно з 2019 роком на 71 млн. 438 тис. грн. або на 47,4%, оборотних збільшилась на 216 млн. 4 тис. грн. або на 93%. У структурі у 2019-2021 рр. переважала частка оборотних – 60,7%, 63,9% та 66,9%.

- за формою функціонування у ПП XXXXXXXXX обліковано матеріальні, вартість яких за досліджуваний період зросла на 108 млн. 604 тис. грн, або на 57,8%, нематеріальні, які зросли на 313 тис. грн., або на 30,8% та фінансові, сума зростання відповідно – 178 млн. 314 тис. грн., або на 92%. У структурі переважає частка фінансових, на кінець 2021 р. вона склала 55,5%, що на 4,9 пункти більше порівняно з 2019 роком;

- за чутливістю до інфляційних процесів активи поділяються на монетарні та немонетарні. У 2021 році порівняно з 2019 роком вартість монетарних збільшилась на 167 млн. 206 тис. грн., або у 2,2 рази, тоді як немонетарних зросла на 108 млн. 604 тис. грн., або на 57,8%. У структурі за 2020 – 2021 рр. переважає частка монетарних, відповідно 53% та 51,2%. У 2019 році – частка немонетарних – 56,7%.

- за рівнем ліквідності активи ПП XXXXXXXXX поділяють:

1. Високоліквідні (грошові кошти), їх сума у 2021 році порівняно з 2019 роком зросла на 95 млн. 34 тис. грн., або у 2,3 рази.

2. Середньо-ліквідні (дебіторська заборгованість) – сума яких зросла на 72 млн. 384 тис. грн., або у 2 рази

3. Низько-ліквідні (запаси) – їх вартість збільшилась на 48 млн. 587 тис. грн. або на 54,7%.

4. Важко-ліквідні (основні засоби) – вартість зросла на 71 млн. 437 тис. грн. або на 47,4%.

У структурі активів переважають протягом досліджуваних років важко-

ліквідні активи.

З урахуванням поділу видів джерел формування капіталу за класифікаційними ознаками проаналізуємо склад, структуру та динаміку пасивів балансу ПП XXXXXXXXX (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

**Склад, структуру та динаміку пасивів балансу ПП XXXXXXXXX  
за 2019 – 2021 рр. (станом на кінець року)**

Вид джерел формування капіталу (пасивів)	2019 р.		2020 р.		2021 р.		Відхилення (+;-) 2021 р. до 2019 р	
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	у %
<b>За характером формування (власністю)</b>								
Власний капітал	363212	94,8	460006	95,5	636781	95,0	+273569	+75,3
Позиковий капітал	19729	5,3	21865	4,5	33602	5,0	+13873	+70,3
Усього	382941	100	481871	100	670383	100,0	+287442	+75,1
<b>За рівнем відповідальності власного капіталу</b>								
Зареєстрований капітал	30	0,0	30	0,0	30	0,0	x	X
Додатковий капітал	363182	100	459976	100	636751	100	+273569	+75,3
Усього	363212	100	460006	100	636781	100	+273569	+75,3
<b>За тривалістю використання</b>								
Постійний капітал	363212	94,8	459976	95,5	636781	95,0	+273569	+75,3
Змінний капітал	19729	5,3	21865	4,5	33602	5,0	+13873	+70,3
Усього	382941	100	481871	100	670383	100	+287442	+75,1
<b>За періодом погашення зобов'язань</b>								
Поточні зобов'язання	19729	100	21865	100	33602	100	+13873	+70,3
Довгострокові зобов'язання	-	-	-	-	-	-	x	X
Усього	19729	100	21865	100	33602	100	+13873	+70,3
<b>За терміновістю оплати зобов'язань</b>								
Найбільш термінові зобов'язання	14426	100	16511	100	26672	100	+12246	+84,9
Усього	14426	100	16511	100	26672	100	+12246	+84,9

Отже, аналіз складу, структури та динаміки пасивів балансу ПП XXXXXXXXX показав, що:

- у 2021 році сума власного капіталу збільшилась на 273 млн. 569 тис. грн., або на 75,3%, а вартість позикового капіталу зросла на 13 млн. 873 тис. грн., або на 70,3%.

- у структурі пасивів за характером формування пасивів протягом 2019 – 2021 рр. переважає частка власного капіталу та становить 94,8%, 95,5% та 95%.

- сума зареєстрованого капіталу підприємства не змінилась, тоді як вартість додаткового збільшилася у 2021 році порівняно з 2019 роком на 273 млн. 569 тис. грн. або на 75,3%.

- у структурі пасивів за тривалістю використання переважає частка постійного капіталу, на кінець 2021 року склала 95%, при цьому його сума збільшилася у 2021 році порівняно з 2019 роком на 273 млн. 569 тис. грн, або 75,3%, сума змінного капіталу збільшилась на 70,3%;

- сума зобов'язань та забезпечень ПП XXXXXXXXX зросла на 12 млн. 246 грн. або на 84,9 % за рахунок суми найбільш термінових зобов'язань.

Критеріями оцінки фінансового стану підприємства у короткостроковій перспективі є його ліквідність та платоспроможність. Аналіз ліквідності ПП XXXXXXXXX за три останні роки за даними ф. №1 «Баланс», проаналізувавши активи за рівнем ліквідності (табл. 3.9), пасивів за терміном оплати (табл. 3.10) та ліквідність балансу (табл. 3.11).

Таблиця 3.9

**Динаміка та структура активів для визначення ліквідності ПП  
XXXXXXX за 2019 - 2021 рр. (станом на кінець року)**

Види активів за рівнем ліквідності	2019 р.		2020 р.		2021 р.		Відхилення 2021 р. до 2019 р. (+, -)		
	сума, тис. грн	у % до суми	сума, тис. грн	у % до суми	сума, тис. грн	у % до суми	суми, тис. грн	п.в., п.п.	у %
1. Високоліквідні активи	72959	19,1	130031	27,0	167993	25,1	+95034	+6	У 2,3 р.
2. Середньоліквідні активи	70493	18,4	96174	20,0	142877	21,3	+72384	+2,9	У 2 р.
3. Низьколіквідні активи	88837	23,2	81770	16,9	137424	20,5	+48587	-2,7	+54,7
4. Важколіквідні, або активи, що важко реалізуються	150652	39,3	173896	36,1	222089	33,1	+71437	-6,2	+47,4
Разом	382941	100,0	481871	100,0	670383	100,0	+287442	X	+75,1

Аналіз активів за рівнем ліквідності ПП XXXXXXXXX показав, що їх

вартість збільшилась у 2021 р. порівняно з 2019 р. на 287 млн. 442 тис. грн., або на 75,1%. У розрізі активів відмічено підвищення вартості високоліквідних активів на 95 млн. 34 тис. грн. або у 2,3 рази та низько-ліквідних активів – 48 млн. 587 тис. грн., або на 54,7%. Зростання також відмічено по вартості середньо-ліквідних активів на 72 млн. 384 тис. грн., або у 2 рази. Зростання також відмічено по вартості важко-ліквідних на 71 млн. 437 тис. грн., або на 47,4%.

У структурі активів підприємства за 2019-2021 рр. переважала частка важколіквідних активів – 39,3%, 36,1% та 33,1%.

Таблиця 3.10

**Динаміка та структура пасивів за терміновістю  
ПП ХХХХХХХХ за 2019 - 2021 рр. (станом на кінець року)**

Види пасивів за терміном оплати	2019 р.		2020 р.		2021 р.		Відхилення 2021 р. до 2019 р. (+, -)		
	сума, тис. грн	у % до суми	сума, тис. грн	у % до суми	сума, тис. грн	у % до суми	суми, тис. грн	п.в., пп.	у %
1. Найбільш строкові зобов'язання	14426	3,8	16511	3,5	26672	4,0	+12246	+0,2	+84,9
2. Постійні пасиви	363212	96,2	460006	96,5	636781	96,0	+273569	-0,2	+75,3
Разом	377638	100,0	476517	100,0	663453	100,0	+285815	X	+75,7

Аналіз пасивів за терміном оплати ПП ХХХХХХХХ показав, їх сума у 2021 р. порівняно з 2019 р. збільшилась на 285 млн. 815 тис. грн., або на 75,7%, за рахунок вартості найбільш строкових зобов'язань, які зросли на 12 млн. 246 тис. грн., або на 84,9%. Збільшення відмічено по вартості постійних пасивів, що збільшилися 273 млн. 569 тис. грн., або на 75,3%.

У структурі пасивів ПП ХХХХХХХХ протягом 2019-2021 рр. переважає частка постійних пасивів – 96,2%, 96,5% та 96%.

Баланс підприємства, на думку багатьох вчених, вважається абсолютно ліквідним, якщо:  $A1 \geq П1$ ,  $A2 \geq П2$ ,  $A3 \geq П3$ ,  $A4 \leq П4$ , тобто актив відповідної ліквідності повинен покривати пасив відповідної терміновості.

Оцінка ліквідності ПП ХХХХХХХХ району представлено у табл. 3.11.

**Оцінка ліквідності балансу ПП XXXXXXXXX  
за 2019 - 2021 рр., тис. грн**

Умовні позначення	Надлишок (+) або нестача (-) платіжних засобів	Роки		
		2019	2020	2021
A1-П1	Високоліквідних активів	+58533	+113520	+141321
A2-П2	Середньоліквідних активів	+70493	+96174	+142877
A3-П3	Низьколіквідних активів	+88837	+81770	+137424
	Разом	+212560	+286110	+414692

Отже, аналіз ліквідності балансу показав, що протягом досліджуваних років баланс ПП XXXXXXXXX є абсолютно ліквідним.

### **3.3. Оцінювання оборотності та ефективності використання активів і пасивів**

Ефективність використання майна підприємства характеризується часткою інтенсивних (ресурсовіддача) і екстенсивних (збільшенням розміру майна) чинників у збільшенні виручки від реалізації продукції. За допомогою способу ланцюгових підстановок та табл. 3.12 визначимо вплив середньорічної вартості майна та ресурсовіддачі на зміну чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ПП XXXXXXXXX.

Таблиця 3.12

**Вихідна інформація для факторного аналізу чистого доходу (виручки) від реалізації продукції ПП XXXXXXXXX за 2019, 2021 рр.**

Показник	Умовні позначення	Роки		Відхилення 2021 р. до 2019 р.	
		2019	2021	абсолютне	відносне
Середньорічна вартість майна, тис. грн	М	351735,5	576127	+224391,5	+63,8
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	ЧД	340772	571750	+230978	+67,8
Ресурсовіддача,	РВ	0,97	0,99	+0,02	+2,4

Модель факторного аналізу чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ПП XXXXXXXXX:

$$\text{ЧД} = \text{М} \times \text{РВ}. \quad (3.1)$$

За даними табл. 3.12 проводиться розрахунок умовного значення результативного показника, тис. грн:

$$\text{ЧД}_{\text{ум}} = \text{М}_1 \times \text{РВ}_0 \quad (3.2)$$

$$\text{ЧД}_{\text{ум}} = 576127 \times 0,97 = 558\,843,19.$$

Загальна зміна (+;-) чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ПП XXXXXXXXX, тис. грн:

$$\Delta \text{ЧД} = \text{ЧД}_1 - \text{ЧД}_0 \quad (3.3)$$

$$\Delta \text{ЧД} = 571750 - 340772 = +230978.$$

у тому числі за рахунок факторів:

1. Середньорічної вартості майна:

$$\Delta \text{ЧД}_\text{м} = \text{ЧД}_{\text{ум}} - \text{ЧД}_0 \quad (3.4)$$

$$\Delta \text{ЧД}_\text{м} = 558\,843,19 - 340772 = +218\,071,19.$$

2. Ресурсовіддачі:

$$\Delta \text{ЧД}_\text{рв} = \text{ЧД}_1 - \text{ЧД}_{\text{ум}} \quad (3.5)$$

$$\Delta \text{ЧД}_\text{рв} = 571750 - 558\,843,19 = +12\,906,81.$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta \text{ЧД} = \Delta \text{ЧД}_\text{м} + \Delta \text{ЧД}_\text{рв} \quad (3.6)$$

$$\Delta \text{ЧД} = 218\,071,19 + 12\,906,81 = +230\,978.$$

Факторний аналіз чистого доходу ПП XXXXXXXXX показав, що за рахунок збільшення середньорічної вартості майна підприємства у 2021 році порівняно з 2019 роком на 224 млн. 391,5 тис. грн., або на 63,8%, чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) збільшився на 218 млн. 71,19 тис. грн.; за рахунок підвищення ресурсовіддачі на 0,02 грн., або на 2,4 %, чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) збільшився на 12 млн. 906,81 тис. грн. Перевірка підтвердила правильність розрахунку.

За даними табл. 3.13 проведемо аналіз оборотності оборотних активів

ПП ХХХХХХХХ за 2019 – 2021 рр.

Таблиця 3.13

**Оборотність оборотних активів ПП ХХХХХХХХ за 2019 – 2021 рр.**

Показник	Роки			Відхилення 2021 р. до 2019 р.	
	2019	2020	2021	абсолютне	відносне, %
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт та послуг, тис. грн	340772	371964	571750	+230978	+67,8
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн	200812,5	270186,5	378188,5	+177376	+88,3
Коефіцієнт обертання оборотних коштів	1,697	1,377	1,512	-0,185	x
Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	212	261	238	+26	+12,2

Коефіцієнт обертання оборотних коштів зменшився з 1,697 у 2019 році до 1,512 у 2021 році, тобто на 0,185 пункти, а тривалість одного обороту оборотних активів збільшилась на 26 дні або на 12,2%.

Вказані зміни показників свідчать про уповільнення оборотності, що пояснюється збільшенням середньорічної вартості оборотних активів (на 88,3%) порівняно з зростанням суми чистого доходу від реалізації продукції, товарів, робіт та послуг (на 67,8%).

Модель факторного аналізу чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ПП ХХХХХХХХ:

$$\text{ЧД} = \text{ОА} \times \text{Коб.} \quad (3.7)$$

За даними табл. 3.13 проводиться розрахунок умовного значення результативного показника, тис. грн:

$$\text{ЧД}_{\text{ум}} = \text{ОА}_1 \times \text{Коб}_0. \quad (3.8)$$

$$\text{ЧД}_{\text{ум}} = 378188,5 \times 1,697 = 641\,785,88.$$

Загальна зміна (+;-) чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн:

$$\Delta \text{ЧД} = \text{ЧД}_1 - \text{ЧД}_0 \quad (3.9)$$

$$\Delta \text{ЧД} = 571750 - 340772 = +230978,$$

у тому числі за рахунок факторів:

1. Середньорічної вартості оборотних активів:

$$\Delta \text{ЧДоа} = \text{ЧД}_{\text{ум}} - \text{ЧД}_0. \quad (3.10)$$

$$\Delta \text{ЧДоа} = 641\,785,88 - 340\,772 = +301\,013,88.$$

2. Коефіцієнта обертання оборотних активів:

$$\Delta \text{ЧДко} = \text{ЧД}_1 - \text{ЧД}_{\text{ум}}. \quad (3.11)$$

$$\Delta \text{ЧДко} = 571\,750 - 641\,785,88 = -70\,035,88.$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta \text{ЧД} = \Delta \text{ЧДм} + \Delta \text{ЧДрв}. \quad (3.12)$$

$$\Delta \text{ЧД} = 301\,013,88 - 70\,035,88 = +230\,978.$$

Факторний аналіз чистого доходу ПП XXXXXXXXX показав, що за рахунок зростання середньорічної вартості оборотних активів підприємства у 2021 році порівняно з 2019 роком на 177 млн 376 тис. грн. або на 88,3 %, сума чистого доходу (виручки) від реалізації продукції збільшилася на 301 млн 13,88 тис. грн.; за рахунок зменшення коефіцієнта обертання оборотних активів на 0,185 пункти, сума чистого доходу (виручки) від реалізації продукції зменшилася на 70 млн. 35,88 тис. грн. Перевірка підтвердила правильність розрахунку.

Модель факторного аналізу показника загальної рентабельності капіталу ПП XXXXXXXXX:

$$PK = \frac{\Phi P}{K} \times 100 = \frac{\Phi P \times \text{ЧД}}{K \times \text{ЧД}} \times 100 = \frac{\Phi P}{\text{ЧД}} \times 100 \times \frac{\text{ЧД}}{K} = PP \times KOK \quad (3.13)$$

Отже, на зміну загальної рентабельності капіталу ПП XXXXXXXXX впливають два фактори: рентабельність продажу та коефіцієнт окупності (обертання) капіталу.

Розрахунок впливу факторів на зміну результативного показника проведемо за допомогою способів ланцюгових підстановок з використанням вихідних даних ПП XXXXXXXXX (табл. 3.14).

За даними табл. 3.14 проводиться розрахунок умовного показника загальної рентабельності капіталу ПП XXXXXXXXX, %:

$$PK_{ум} = PP_1 \times KOK_0 \quad (3.14)$$

$$PK_{ум} = 43 \times 0,969 = 41,667$$

Таблиця 3.14

**Вихідні дані для факторного аналізу загальної рентабельності сукупного капіталу ПП XXXXXXXXX за 2019, 2021 рр.**

Показники	Умовні позначення	Роки		Відхилення (+;-) 2021 р. до 2019 р.	
		2019	2021	абсолютне	відносне, %
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток, тис. грн	ФР	110082	247504	+137422	У 2,2 р.
Чистий дохід (виручка) від реалізації послуг, тис. грн	ЧД	340772	571750	+230978	+67,8
Середньорічна вартість капіталу, тис. грн	К	351735,5	576127	+224391,5	+63,8
Загальна рентабельність капіталу, %	PK	31,3	43,0	+11,7	x
Рентабельність реалізації, %	PP	32,3	43,3	+11,0	x
Коефіцієнт окупності капіталу	KOK	0,969	0,992	+0,023	x

Загальна зміна (+;-) загальної рентабельності капіталу ПП XXXXXXXXX, пунктів:

$$\Delta PK = PK_1 - PK_0 \quad (3.15)$$

$$\Delta PK = 43,0 - 31,3 = +11,7$$

у тому числі за рахунок факторів:

- рентабельності продажу:

$$\Delta PK_{PP} = PK_{ум} - PK_0 \quad (3.16)$$

$$\Delta PK_{PP} = 41,667 - 31,3 = +10,367$$

- коефіцієнта окупності (обертання) капіталу :

$$\Delta PK_{KOK} = PK_1 - PK_{ум} \quad (3.17)$$

$$\Delta PK_{KOK} = 43,0 - 41,667 = +1,333$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta PK = \Delta PK_{PP} + \Delta PK_{KOK} \quad (3.18)$$

$$\Delta PK = 10,367 + 1,333 = +11,7$$

Отже, збільшення загальної рентабельності сукупного капіталу

ПП ХХХХХХХХХ із 31,3% у 2019 році до 43% у 2021 році, тобто на 11,7 пункт, пояснюється впливом наступних чинників:

- за рахунок збільшення рентабельності реалізації на 11 пунктів, загальна рентабельність сукупного капіталу зросла на 10,367 пункти;
- внаслідок збільшення коефіцієнта окупності (обертання) капіталу на 0,023 пункти, загальна рентабельність сукупного капіталу збільшилась на 1,333 пункти.

За допомогою способу ланцюгових підстановок визначимо вплив факторів на зміну показника загальної рентабельності (збитковості) власного капіталу ПП ХХХХХХХХХ.

Модель факторного аналізу загальної рентабельності (збитковості) власного капіталу:

$$\begin{aligned} \frac{\Phi P}{BK} \times 100 &= \frac{\Phi P}{K} \times 100 \times \frac{K}{BK} = \frac{\Phi P}{\text{ЧД}} \times 100 \times \frac{\text{ЧД}}{K} \times \frac{K}{BK} = \frac{\Phi P}{\text{ЧД}} \times 100 \times \frac{\text{ЧД}}{OA} \times \frac{OA}{K} \times \frac{K}{BK} \\ РВК &= \frac{\Phi P}{\text{ЧД}} \times 100 \times \frac{\text{ЧД}}{OA} \times \frac{ПЗ}{K} \times \frac{OA}{K} \times \frac{K}{BK} = PKxK\Phi3 = PPxKOKxK\Phi3 = PPчKOAx\text{Ч}^{OA} xKK\Phi = \\ &= PPxKOAХK3ЛХЧ^3 xK\Phi3 \end{aligned}$$

, (3.19)

Отже, на зміну показника загальної рентабельності власного капіталу (РВК) ПП ХХХХХХХХХ впливають такі фактори: рентабельність реалізації; коефіцієнт обертання оборотних активів; коефіцієнт загальної ліквідності; частка поточних зобов'язань та забезпечень у капіталі; коефіцієнт фінансової залежності. Розрахунок впливу факторів на зміну результативного показника проведемо за допомогою способу ланцюгових підстановок - табл. 3.15.

Таблиця 3.15

**Вихідна інформація для факторного аналізу прибутку (збитку) від господарської діяльності ПП ХХХХХХХХХ**

Показники	Умовні позначення	Роки		Відхилення (+;-) 2021 р. до 2019 р.	
		2019	2021	абсолютне	відносне, %
А	Б	1	2	3	4
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток, тис. грн	ФР	110082	247504	+137422	У 2,2 р.

Чистий дохід від реалізації послуг, тис. грн	ЧД	340772	571750	+230978	+67,8
--	----	--------	--------	---------	-------

Продовж. табл. 3.15

А	Б	1	2	3	4
Середньорічна вартість капіталу, тис. грн	К	351735,5	576127	+224391,5	+63,8
Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн	ВК	332337	548393,5	+216056,5	+65,0
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн	ОА	200812,5	378188,5	+177376	+88,3
Середньорічна вартість поточних зобов'язань, тис. грн	ПЗ	19398,5	27733,5	+8335	+43,0
Загальна рентабельність власного капіталу, %	РВК	33,1	45,1	+12,0	х
Рентабельність реалізації, %	РР	32,3	43,3	+11,0	х
Коефіцієнт обертання оборотних активів	КОА	1,697	1,512	-0,185	х
Коефіцієнт загальної ліквідності	КЗЛ	10,352	13,637	+3,285	х
Коефіцієнт поточних зобов'язань і забезпечень у капіталі	Ч <sup>3</sup>	0,055	0,048	-0,007	х
Коефіцієнт фінансової залежності	КФЗ	1,058	1,051	-0,007	х

За даними табл. 3.15 розрахуємо умовні показники загальної рентабельності власного капіталу ПП XXXXXXXXX, %:

$$РВК_{ум1} = РР_1 \times КОА_0 \times КЗЛ_0 \times Ч^3_0 \times КФЗ_0 \quad (3.20)$$

$$РВК_{ум1} = 43,3 \times 1,697 \times 10,352 \times 0,055 \times 1,058 = 44,263$$

$$РВК_{ум2} = РР_1 \times КОА_1 \times КЗЛ_0 \times Ч^3_0 \times КФЗ_0 \quad (3.21)$$

$$РВК_{ум2} = 43,3 \times 1,512 \times 10,352 \times 0,055 \times 1,058 = 39,438$$

$$РВК_{ум3} = РР_1 \times КОА_1 \times КЗЛ_1 \times Ч^3_0 \times КФЗ_0 \quad (3.22)$$

$$РВК_{ум3} = 43,3 \times 1,512 \times 13,637 \times 0,055 \times 1,058 = 51,953$$

$$РВК_{ум4} = РР_1 \times КОА_1 \times КЗЛ_1 \times Ч^3_1 \times КФЗ_0 \quad (3.23)$$

$$РВК_{ум4} = 43,3 \times 1,512 \times 13,637 \times 0,048 \times 1,058 = 45,340$$

Загальна зміна (+;-) рентабельності (збитковості) власного капіталу, %:

$$\Delta РВК = РВК_1 - РВК_0 \quad (3.24)$$

$$\Delta РВК = 45,1 - 33,1 = +12,0$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) рентабельності реалізації:

$$\Delta \text{РВК}_{\text{pp}} = \text{РВК}_{\text{ум1}} - \text{РВК}_0 \quad (3.25)$$

$$\Delta \text{РВК}_{\text{pp}} = 44,263 - 33,1 = +11,163,$$

2) коефіцієнта обертання оборотних активів:

$$\Delta \text{РВК}_{\text{коа}} = \text{РВК}_{\text{ум2}} - \text{РВК}_{\text{ум1}} \quad (3.26)$$

$$\Delta \text{РВК}_{\text{коа}} = 39,438 - 44,263 = -4,825,$$

3) коефіцієнта загальної ліквідності:

$$\Delta \text{РВК}_{\text{кзл}} = \text{РВК}_{\text{ум3}} - \text{РВК}_{\text{ум2}} \quad (3.27)$$

$$\Delta \text{РВК}_{\text{кзл}} = 51,953 - 39,438 = +12,515,$$

4) коефіцієнта поточних зобов'язань та забезпечень у капіталі:

$$\Delta \text{РВК}_{\text{ч}^3} = \text{РВК}_{\text{ум4}} - \text{РВК}_{\text{ум3}} \quad (3.28)$$

$$\Delta \text{РВК}_{\text{ч}^3} = 45,340 - 51,953 = -6,613,$$

5) коефіцієнта фінансової залежності:

$$\Delta \text{РВК}_{\text{кфз}} = \text{РВК}_1 - \text{РВК}_{\text{ум4}} \quad (3.29)$$

$$\Delta \text{РВК}_{\text{кфз}} = 45,1 - 45,340 = -0,240.$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta \text{РВК} = \Delta \text{РВК}_{\text{pp}} + \Delta \text{РВК}_{\text{коа}} + \Delta \text{РВК}_{\text{кзл}} + \Delta \text{РВК}_{\text{ч}^3} + \Delta \text{РВК}_{\text{кфз}} \quad (3.30)$$

$$\Delta \text{РВК} = 11,163 - 4,825 + 12,515 - 6,613 - 0,240 = +12,0.$$

Отже, збільшення рентабельності власного капіталу ПП XXXXXXXXX з 33,1% у 2019 році до 45,1% у 2021 році, тобто на 12 пунктів пояснюється впливом наступних чинників:

- за рахунок збільшення рентабельності реалізації на 11 пунктів, рентабельність власного капіталу ПП XXXXXXXXX зросла на 11,163 пункти;
- за рахунок зниження коефіцієнта обертання оборотних активів ПП XXXXXXXXX на 0,185 пункти, рентабельність власного капіталу збільшилась на 4,825 пункти;
- за рахунок збільшення коефіцієнта загальної ліквідності на 3,285 пункти, рентабельність власного капіталу досліджуваного підприємства підвищилась на 12,515 пункти;
- за рахунок зниження частки поточних зобов'язань та забезпечень у капіталі на 0,007 пункти, рентабельність власного капіталу знизилася на 6,613

пункти;

- за рахунок зменшення коефіцієнта фінансової залежності на 0,007 пункти, рентабельність власного капіталу ПП XXXXXXXXX знизилась на 0,24 пункти;

- перевірка підтвердила правильність розрахунків.

Важливими показниками ефективності використання основних засобів і запасів є їх вплив на фінансовий стан підприємства.

Модель факторного аналізу загальної рентабельності (збитковості) основних засобів і запасів ПП XXXXXXXXX:

$$PO33 = \frac{\Phi P}{O3 + 3} \times 100 = \frac{\Phi P : \text{ЧД}}{O3 : \text{ЧД} + 3 : \text{ЧД}} \times 100 = \frac{PP}{K\Phi + K3}, \quad (3.31)$$

Розрахунок впливу факторів на зміну результативного показника проводиться за допомогою способу ланцюгових підстановок ПП XXXXXXXXX у з використанням інформації табл. 3.16.

Таблиця 3.16

**Вихідна інформація для факторного аналізу загальної рентабельності (збитковості) основних засобів і запасів ПП XXXXXXXXX**

Показники	Умовні позначення	Роки		Відхилення (+;-) 2021 р. до 2019 р.	
		2019	2021	абсолютне	відносне,%
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток, тис. грн	ФР	110082	247504	+137422	У 2,2 р.
Чистий дохід від реалізації послуг, тис. грн	ЧД	340772	571750	+230978	+67,8
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	ОЗ	73114,5	131851	+58736,5	+80,3
Середньорічна вартість запасів, тис. грн	З	86553	109597	+23044	+26,6
Загальна рентабельність основних засобів і запасів, %	PO33	68,9	102,5	+33,6	x
Рентабельність реалізації, %	PP	32,3	43,3	+11,0	x
Коефіцієнт фондомісткості продукції	KΦ	0,215	0,231	+0,016	x
Коефіцієнт завантаженості запасів	K3	0,254	0,192	-0,062	x

За даними табл. 3.16 проводиться розрахунок умовних показників загальної рентабельності виробничих фондів ПП XXXXXXXXX, %:

$$PO33_{ум1} = \frac{PP_1}{K\Phi_0} + K3_0 \quad . \quad (3.32)$$

$$PO33_{ум1} = \frac{43,3}{0,215} + 0,254 = 201,649.$$

$$PO33_{ум2} = \frac{PP_1}{K\Phi_1} + K3_0 \quad . \quad (3.33)$$

$$PO33_{ум2} = \frac{43,3}{0,231} + 0,254 = 187,670.$$

Загальна зміна (+,-) загальної рентабельності основних засобів і запасів ПП XXXXXXXXX, пунктів:

$$\Delta PO33 = PO33_1 - PO33_0. \quad (3.34)$$

$$\Delta PBF = 102,5 - 68,9 = +33,6,$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) рентабельності реалізації:

$$\Delta PO33_{PP} = PO33_{ум1} - PO33_0. \quad (3.35)$$

$$\Delta PO33_{PP} = 201,649 - 68,9 = +132,749,$$

2) коефіцієнта фондомісткості продукції:

$$\Delta PO33_{K\Phi} = PO33_{ум2} - PO33_{ум1}. \quad (3.36)$$

$$\Delta PO33_{K\Phi} = 187,670 - 201,649 = -14,009.$$

3) коефіцієнта завантаженості запасів:

$$\Delta PO33_{K3} = PO33_1 - PO33_{ум2}. \quad (3.37)$$

$$\Delta PO33_{K3} = 102,5 - 187,670 = -85,170.$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta PO33 = \Delta PO33_{PP} + \Delta PO33_{K\Phi} + \Delta PO33_{K3}. \quad (3.38)$$

$$\Delta PBF = 132,749 - 14,009 - 85,170 = +33,6.$$

Загальна рентабельність основних засобів і запасів ПП XXXXXXXXX збільшилась з 68,9% у 2019 році до 102,5% у 2021 році, тобто на 33,6 пункти, а саме:

- за рахунок зниження коефіцієнта завантаженості запасів на 0,062 пункти, рентабельність основних засобів і запасів ПП XXXXXXXXX знизилась на 85,170 пункти;

- за рахунок збільшення рентабельності реалізації на 11%, загальна рентабельність основних засобів і запасів ПП XXXXXXXXX зменшилась на 132,749 пункти;

- за рахунок збільшення коефіцієнта фондомісткості продукції на 0,016 пункти, рентабельність основних засобів і запасів досліджуваного підприємства зменшилася на 14,009 пункти;

- перевірка підтвердила правильність розрахунку.

Результати проведеного факторного аналізу показників можуть бути рекомендовані для обґрунтування управлінських рішень в частині підвищення ефективності використання основних засобів і запасів досліджуваного підприємства - ПП XXXXXXXXX.

## ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження ідентифікації балансу як елемента методу бухгалтерського обліку та форми фінансової звітності сформульовані наступні висновки та пропозиції:

1. Баланс як одна із центральних економічних категорій використовується в економічному житті з давніх часів.. У Стародавній Греції вели баланси окремих господарств та баланси кредитних установ. У Стародавньому Римі ведення балансу на державному рівні було необхідним для здійснення контролю та ефективного управління. Тобто у Стародавньому Світі баланс використовувався як система показників, що відображала кількісне співвідношення двох елементів або сторін будь-якої діяльності (доходів і видатків держави, вхідних і вихідних грошових потоків), при цьому використання балансу в облікових процедурах ще не відбувалося.

2. У сучасному розумінні бухгалтерський баланс є способом економічного групування і узагальненого відображення стану засобів підприємства за їх складом, розміщенням і функціональною роллю в процесі відтворення та за джерелами їх утворення і цільовим призначенням на певну дату в грошовій оцінці. Метою складання балансу є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату.

3. Загальні підсумки активу і пасиву балансу повинні бути рівними між собою. Рівність підсумків активу і пасиву балансу зумовлена тим, що як в активі, так і в пасиві показують ті самі господарські засоби, тільки згруповані за різними ознаками: в активі – за складом, розміщенням та їх функціональною роллю в процесі відтворення, в пасиві – за джерелами їх утворення. Загальна сума засобів відповідного власника завжди має дорівнювати сумі тих джерел, за рахунок яких вони створені. Цим пояснюється принцип збалансованості в обліку. Рівність підсумків активу і пасиву бухгалтерського балансу має вагоме

контрольне значення, оскільки ця рівність є засобом перевірки правильності бухгалтерських записів і складання балансу.

4. Аналіз джерел нормативно-правового спрямування дозволяє зауважити те, що незважаючи на значну кількість нормативно-правових та методичноінструктивних документів, що стосуються методики формування та складання Балансу (Звіту про фінансовий стан) існує ряд невідповідностей, що потребують вирішення з метою недопущення перекручень та неточностей облікової інформації.

5. ПП ХХХХХХХХ є платником податків, веде їх окремий облік та перебуває на загальній системі оподаткування. Операції з грошовими коштами, що є об'єктами оподаткування для досліджуваного підприємства, пов'язані з процентами на строкових депозитах, розрахунками в іноземній валюті, її придбання та продаж. Встановлено, що станом на кінець 2021 р. ПП ХХХХХХХХ не має податкового боргу. При веденні обліку податкових розрахунків товариство дотримується всіх норм чинного законодавства, вчасно подаючи податкову звітність та перераховуючи до бюджету обов'язкові платежі.

6. Процес складання балансу умовно поділяється на 3 етапи: 1. Складається попередній не скоригований баланс (основні коригування проводять на рахунках доходів і витрат майбутніх періодів, отриманих і виданих авансів, у частині «оцінених об'єктів») 2. Формування скоригованого балансу після проведених коригувань, що є основою для формування Звіту про фінансові результати. 3. Складання заключного балансу. Після відображення фінансових результатів на рахунку 44 та розподілу прибутку складають заключний баланс, дані якого переносять до форми 1.

7. Баланс ПП ХХХХХХХХ традиційно представляється у вигляді двох – актив, який включає інформацію про залишки нематеріальних активів, незавершеного будівництва, основних засобів, довгострокових біологічних активів, запасів, дебіторської заборгованості, грошових коштів та пасив – залишки про власний капітал підприємства та довгострокові та поточні

зобов'язання.

8. Для формування та подання електронної звітності до державних органів у ПП XXXXXXXXX використовується програма «М.Е.Дос».

9. Проведено діагностику фінансового-економічної діяльності ПП XXXXXXXXX за 2019-2021 рр. Станом на 2020 рік є прибутковим та рентабельним, пр цьому обсяги продажу у 2021 році зросли порівняно з попередніми роками. Основні ринки збуту орієнтовані на ЗЕД. Показники аналізу фінансового стану дають змогу зробити висновки про незалежність від зовнішніх кредиторів, ліквідність та платоспроможність.

10. Аналіз майнового стану ПП XXXXXXXXX показав:

- у структурі активів за характером участі у господарському процесі та швидкості обороту у 2019-2021 рр. переважала частка оборотних; за формою функціонування переважає частка фінансових, на кінець 2021 р. вона склала 55,5%, за чутливістю до інфляційних процесів у структурі за 2020 – 2021 рр. переважає частка монетарних, відповідно 53% та 51,2%;

- у 2021 році сума власного капіталу збільшилась на 75,3%, у структурі пасивів переважає частка власного капіталу та становить 94,8%, 95,5%, 95,0%. Сума зобов'язань та забезпечень ПП XXXXXXXXX зросла на 84,9 % за рахунок суми найбільш термінових зобов'язань;

- аналіз ліквідності балансу показав, що протягом досліджуваних років баланс ПП XXXXXXXXX має ознаки ліквідного, що пояснюється надлишком платіжних засобів.

Для покращення організації роботи щодо складання фінансової звітності, можна зробити наступні пропозиції:

1. З метою забезпечення підтвердження впевненості у тому, що на підприємстві дотримуються необхідних принципів ведення бухгалтерії і складання фінзвітності необхідно проводити внутрішньогосподарський контроль.

2. Результати проведеного факторного аналізу показників можуть бути рекомендовані для обґрунтування управлінських рішень в частині

підвищення ефективності використання основних засобів і запасів досліджуваного підприємства - ПП ХХХХХХХХ.